

AKT I

SCEN 1

/JEANNEDÄKAN, SOFIAN, ANNA, MARIT/

(JEANNEDÄKAN och SOFIAN balanseras på kant)

JEANNEDÄKAN

Det handlar om att våga.

SOFIAN

Våga?

JEANNEDÄKAN

Våga släppa taget. Våga kasta sig ut. Låta sig falla.

SOFIAN

Aldrig! Då kan ju vad som helst hända.

JEANNEDÄKAN

Just det. Att våga vad som helst.

SOFIAN

Man får stå kvar.

JEANNEDÄKAN

Man får. Men risken, man tar. Där är inte jag.

SOFIAN

Risken att stanna kvar. Vad kan den va?

JEANNEDÄKAN

Mossa! Mossan börjar växa. Man startar färden mot troll och sten.

Mögel. Man luktar mögel. Vem vill det?

SOFIAN

Det vill den som inte likar lukten av blod.

JEANNEDÄKAN

Törs du då?

SOFIAN

Om vi håller varandra i handen?

JEANNEDÄKAN

E du galen, då kan man ju inte flaxa. I par faller man som en klump.

SOFIAN

Låt oss bli stående?

JEANNEDÄKAN

På randen till livet.

SOFIAN

På randen till döden.

ANNA

Kom genast ner därifrån! Är ni från vettet däker?

SOFIAN

Vi märker suget. På randen till döden.

ANNA

Suget! På randen till döden. Phy, jag ska nog randa röven din.

Kom ner nu på momangen.

/SOFIAN klättrar ned/

MARIT

Emma, du gör det inte. Livet är längre än det där vacklandet i starten.

Unga däka ranglar runt som en anka.

JEANNEDÄKAN

Det är inte språnget jag trängtar, mor. Det är utsikten, möjligheten. Livet.

MARIT

Kom så hit ögonaböj, livet kallar, jag har tre korgar sill att rensa.

JEANNEDÄKAN

Sillen hjälper jag med. Men glöm Emman din. Jag är Jeanne-Däkán.

MARIT

Hur länge har det stått på nu?

SOFIAN

Sen Kluge fortalte om hun Jenedärk i Franker-rike.

Som förde an bataljoner i kriget. Hon vann!! Och var blott 12 år.

MARIT

Tolv när hon hörde änglar och såg syner.

Krigade gjorde hon först fyllda sexton. Och så gamla är ni icke än.

JEANNEDÄKAN

Hon red i rustning Jeannedäkán. Hon vann.

SOFIAN

Blev hon gift sen?

JEANNEDÄKAN

Hon blev bränd på bål.

Varför ska vi rensa all sill?

ANNA

Till Saltänkans däckas bröllopp.

SOFIAN

Varför ska vi sitta med sillarensen till hennes festivitivivias?

MARIT

Så är det nu en gång. Somliga fångar, andra säljer. Och vi rensar och...

JEANNEDÄKAN

...resten festar.

ANNA

Rensar vi inte, så blir det fasta. Fasansfull fasta. Så Rensar Ni? Lagar Vi.
(JEANNEDÄKAN försvinner, de andra går med korgar mot rensplats.)

SOFIAN

Jennedäkan, e väck.

ANNA

Hon slår och går som blixten.

MARIT

Har alltid gjort. Ser som en örn, kall som en fisk.
I förra höstdimman, när hon fann Gökalv åt Lots-Emil.
Sen dess går hon inte att stoppa.
Alla spørger efter na mä.
Klättrar värre än holländska jungmän i riggarna.
Numera låter Anders henne lava allt hon kan så gott som en ann´.

SOFIAN

Hon siktar armborst bättre än nån ann´.

ANNA

Vad ska hon finna sig för man?

MARIT

Han finner henne.

SOFIAN

Men kan han hålla henne fast.

MARIT

Fast! Hah, i samma stund vore hon för honom verlorad.

ANNA

Det finns karlar som biter sig fast.

Fast de borde flyga, flygta, fara.

Såna e en del karlar.

SOFIAN

Konor då huru e vi?

MARIT

Huru är kvinnan? Ha!

ANNA

Den som säljer det svaret för smör, får en glatt framtid.

Hej Marit, du har blod på händerna.

MARIT

Blod. Dä.

Dä är inte blod. Björnbär, är det.

Blod, det kan vaskas av, det.

Blåbär, björnbär och slikt, vi får slita och skrubba dän att vi.

SOFIAN

Är det svaret på frågan?

Sån är kvinnan. Full av blod och fruksaft.

ANNA

Ja, och stinkandes sill.

MARIT

En av skillnaderna. En av dom. Är:

Herrars blod det har en klang av ära.

Vårt kallas mest de däringa, besvära.

Herrars solkade händer, dom kan tvagas rena.

Vi har ett rinnandes längs bena.

SCEN 2

/ANDERS SADELMAKARE, HUMLEJÖNS, FABIAN FRA STRAALSUND,
TRUMPEN, SALTÄNKAN, KLUGE, JEANNEDÄKAN/

TRUMPEN

Vad tror du om ett? Hålls det därhenne i Östra Härad?

Eller drar det hitåt?

SALTÄNKAN

Regnet?

TRUMPEN

Kriget!

SALTÄNKAN

Jag tror dom hålls därhenne.

FABIAN FRA STRAALSUND

Förra sommaren kom dom ju. Fast då for ju alla ikring.

SALTÄNKAN

Regnet det for, dä mä, än hit och än dit förra sommaren med, dä mä. Regnet.

FABIAN FRA STRAALSUND

Knektar hit och dit. Men det var ju ingen som blev.

TRUMPEN

Ostadigt som nu.

Regnet i år hänger det mest bortåt Jämjö, där regnar det och ländar goa rågskördar.

SALTÄNKAN

Det tar dom alltid. Men i år...

FABIAN FRA STRAALSUND

Så tar svensken dom. Nå hålls han, därhenne? Vad säger ni?

Tio hjortskinn på att vi inga svenskar ser i år.

SALTÄNKAN

Inte är det friskt ändå. Så tom en hamn som i år.

Där ska ligga skutor och vänta på varor.

TRUMPEN

Om nåra spejare, säg hugger till i Nättraby, dom går över ån.

Räknas det?

FABIAN FRA STRAALSUND

Sade jag inte: ”inga svenskar ser?” Ser du till Nättraby kanske?

TRUMPEN

Knektar här utanför Ronneby. Det sätter jag emot på.

Och blir det sen rent anfall vill jag få dubbelt opp.

SALTÄNKAN

Dubbla? Tjugo hjortskinn? Var skulle du få fatt på slika förmögenheter?

FABIAN FRA STRAALSUND

Vi som handlar med världen, känner världens vägar.

Nu hade jag dock inte tänkt mig selv som den der verlorene worde.

Jag hoffar di swenske håller sig väck. Topp! Trumpen. /går/

ANDERS SADELMAKARE

Var det så klokt ett vad, Trumpen?

Anfaller dom är vi knappt en sillarumpa värda.

Än mindre finns där några hjortskinn kvar till dig att bekomma.

TRUMPEN

Så så, de har väl varit här förr.

Dansk, svensk, dansk svensk;

Svär ed hit. Svär ed dit. Kong Erik eller Frederik.

Svär vid allt heligt. Herre Gud. Och leve Konungen.

SALTÄNKAN

Man svär vid en svärdspets så är det.

Svensk eller Dansk, jag är Ronnebybo. Det är vad jag är.

ANDERS SADELMAKARE

Nja, ska jag va petig e du väl närmast fra Trolleboda, men vi kan ju säga Skönevig, för det låter åtminstone flottare.

SALTÄNKAN

Svensken han är halsstarrig. Flackar runt och sen hjem igen.

Stockholm suger en tebaks som en pattaunge.

TRUMPEN

Jag har svurit färdigt. Nu bliver jag här. Så må det komma. Det der skall.

SALTÄNKAN

Regnet?

TRUMPEN

Svensken!

ANDERS SADELMAKARE

Komma? Dom har ju härjat halve vintern och våren med.

HUMLEJÖNS

I Östra Härad, ja. Men har han ens gått över Lyckebyån? Nä.

TRUMPEN

De hålls kring Avaskär. Så opp te Calmar på nytt.

De däringa feta Jämjöbönderna kan gott få lite fanskap så som Gud öst säd över dom i alla år.

HUMLEJÖNS

Det blir inte mer av de här kriget.

SALTÄNKAN

Jag tycker det trycker, som åska i augusti, utan att åskan är här.

Där är fler flyktingar komna i sommar än i fjor.

Då var det ju allvarligt, men nu, nja, det kryper liksom.

Och så hamnen bara halvtom på skutor.

HUMLEJÖNS

Halvfull, vill ja säga.

SALTÄNKAN

Halvfull kan du va själv. Utan varor, står det still.

Jag har silver, massor av silver, men suktar mitt salt.

HUMLEJÖNS

Kloker kapten seglar laanger väck fra detta buller.

Att våga gå till sjöss, handlar om mod.

Dårskap är icke modigt. Di kloke håller sig väck.

ANDERS SADELMAKARE

I synnerhet som svenska flottans kaptener får runt som simpla kapare och höstar in tull efter eget huvud. Nu hörs där Kung Erik i egen ornat är på väg till Calmare. Kommer han vidare?

SALTÄNKAN

Eriken. Han lämnar inte Calmar.

Ska väl hem till sin sammetstron och strypa kunglig skit i fred.

Satt han inte och vimsade i flera år på Calmare Slott med tull hit och skatt dit.

Låt honom hojta, vi handlar som förr.

TRUMPEN

Bara de kommer hit och småhojtar en smula så jag kan få mina hjortskinn.

Avaskärs öde det skiter jag i.

KLUGE

(Kommer)

Avaskär? Det finns inte längre.

HUMLEJÖNS

Va?

KLUGE

Aspö-Eskil kom just in med ekan.

SALTÄNKAN

Vad säger du? Vem kom?

KLUGE

Aspö-Eskil! Han kom från Torhamn.

Nån svensk överste Åke Färla, kom från Calmar med två fännikor och en fana ryttare. Nu häromdan.

Eskil hade mött Daniel från Tjurkö ve Hasslö och han trodde kommandenten på Lyckå Slott skulle försöka hejda svensken vid Jämjö.

SALTÄNKAN

Så var det dags igen. Jag visste det. Ut och gräv ner penningarna pojkar!

TRUMPEN

Ja, eller aflevera penningerna till Hoffmann så kan han lejda oss igenom eländet. Med en fylld pung.

ANDERS SADELMAKARE

Det är Rådstugemöte snart. Jag hoppas vi kan få veta mer, annars mäter jag dessa tidningar till resten av Rådet. Kommer du med Kluge?

JEANNEDÄKAN

Far, får jag följa?

ANDERS SADELMAKARE

Kära, Jeanne-Emman, rid, skjut armborst, eller sy.

Men försök inte utmana silverryggarna.

Det är knappt jag själv blir insläppt så vald jag är, i Rådet.

Du, Mor har sill att rensa.

JEANNEDÄKAN

Jag veet! Jag vill! Dock annat än Siill!

ANDERS SADELMAKARE

Du får mer därtill. Men passa tungan din

SCEN 3

/OLOF ÖSTERVAKT, LILLIS, JEANNEDÄKAN, LELLE ABRAHAM,
JOHANNES STEUER/

LILLIS

Han där ved pumpen tror jag var med!

LELLE ABRAHAM

Vem?

LILLIS

Han utan näsa. Den mörke från Vissefjärda. Näs-Lars.

LELLE ABRAHAM

Näs-Lars, den, han är väl inte gammal nog. Men han där vid knuten, vad heter han, Halte-Eskil, han har jag hört var Dackes livvakt.

LILLIS

Halte-Eskil han är ju urgammal, han kan väl inte varit med.

JEANNEDÄKAN

Det kan han väl visst ha varit. Nu är det -64 och Dacke, det var -40, va?

OLOF ÖSTERVAKT

Dacke dog i Ledja, -43. Och Halte-Eskil han var inte med, han var halt redan då.

LELLE ABRAHAM

Hur vet du det?

OLOF ÖSTERVAKT

Far min var med i Ledja. Han dog han med.

LILLIS

Var din far med Dacken? Då måste det ju finnas flera här som var med.

OLOF ÖSTERVAKT

Inte många, men om du en dag kommer till Vissefjärda eller Ryd, då har alla varit med. Den som inte begav sig med uppådet när budkavlen gick;
Han näpstes icke kun med böter men med livet.

JEANNEDÄKAN

Hur gammal skulle man vara för att vara med?

OLOF ÖSTERVAKT

Det var nog samma då som nu?
Femton år fyllda och utväxta skuldror.
Så man förstås. Man.

LILLIS

Hur gammal är du?

LELLE ABRAHAM

Far säger femton, men mor menar fjorton.
Jag tror nog mest på mor vad det anbelangar.
Och du?

LILLIS

Femton, såklart.

LELLE ABRAHAM

Du, du är väl knappt tretton fyllda.

LILLIS

Döda svenskar kan man väl bara ens armborst, det har pilar nog.

JEANNEDÄKAN

Och man träffar, ja.

LILLIS

/till Jeannedäkan/ Det törs du aldrig. Du är ingen man.

/till Lelle Abraham/ Du kan ändå inte vara femton, du fick ju hår på pitten först i vintras. Så är du mansling. Som mest.

JEANNEDÄKAN

Den dag du får din lille dingelidong att börja ta form så kanske du också kunde börja hoppas. På manligheten.

LILLIS

Jämfört med dig, så...

JEANNEDÄKAN

Skjuter du snett som en get, har pitt som en kanin och pratar som en åsna.

LELLE ABRAHAM

Jeannedäkan, det räcker.

LILLIS

Det måste väl inte bli krig och batalj?

JEANNEDÄKAN

Synd om inget hände efter allt ånkande och palavrande.

LELLE ABRAHAM

Hoffmann har parlaterat väl förr.

Betalt och handlat sig ur värre saker. Säger dom.

OLOF ÖSTERVAKT

Hoffman säljer allt och snackar för resten.

Den gången förr, så sålde han rör, hakebössor och krut till Dacken.

Det har Kung Erik hört sen han var piltprins.

Och slikt glömmer han inte.

JEANNEDÄKAN

Vi kan ju bara överfalla svensken längs vägen.

Tänk där kommer hären struttande mot Hjortsberga, vi ser knektarna lätt på håll.

Ture-Trollare berättade att Dacken och dom fällde träd först framför, så snabbt,

bakom och sen kastade dom sig över knektarna som blev livrädda och flydde in

i skogen.

Visst, Olof?

LILLIS

Tänk om vi skulle samla alla vi känner och få knektar med riktiga bössor.

Vi känner ju stigen. Smyga om natten.

LELLE ABRAHAM

Ja, dom skotska knektarna, han den lille i kjoltyg ser ut att kunna lägga en fälla för hin håle själv.

JEANNEDÄKAN

Clerck. Han är cool.

OLOF ÖSTERVAKT

Cool.

LELLE ABRAHAM

Han säger det: Cool lads, calm down! Har du sett han skjuta papegoja med armborst. Pilen sitter mitt emellan ögonen. Kashunk!

OLOF ÖSTERVAKT

Törs du då, sikta mot harnesket på en riktig svensk ryttare och trycka av.

LELLE ABRAHAM

Swisch, spoing. Tänk att se nån falla. Fars tyska stålbåge, den med spel, säger far, dom pilarna går igenom dubbla harnesk. Då tänkte jag, pilen kanske går rätt igenom knekten. Kommer ut i ryggen.

LILLIS

Blöder dom ner sig då? Att dom bloar ihjäl. Är det det dom dör av?

JEANNEDÄKAN

Själen får vingar och förlääder köttet. Det är döden.

OLOF ÖSTERVAKT

Se till att få rätt på störarna till palissaden nu. Annars vankas där käpp som svider ända in i köttet. Käpparna ska fram och ner i vallen.

JEANNEDÄKAN

Störar. Jag ska rensa sill, sill, salt, dill. Brölloppssill.

OLOF ÖSTERVAKT

Ho ska hän och stadgas?

JEANNEDÄKAN

Saltänkans daka Emilia, blir gift med Hoffmanns nästäldeste son.

OLOF ÖSTERVAKT

Jonpågen! Dä har aldrig lysts.

JEANNEDÄKAN

Det är väl oppenlyst, att slikt icke lyses, när skyndsamtheten är så stor.
(De unga går, JOHANNES STEUER anländer)

JOHANNES STEUER

Guten tag!

OLOF ÖSTERVAKT

Goddagens.

JOHANNES STEUER

Jo, jag har eine fraaåga.

Meine name ist Johannes Steuer, jag er på besög från Lübeck, hitsänd av pälshandlare Geleckenburg, han önskar sig en större insikt i Rottenby.

Og jag förfärdigar därför åt honom en karta.

OLOF ÖSTERVAKT

Jasså. Självt heter jag Olof och är tjänstgörande vaktkorpral här vid Österport.

JOHANNES STEUER

Ytmerckt, jag ämnar mig ut för att kontrollera min karta, men först eine fraga: Jag förstår dårligt, en sak, här bortom, kyllen där har jag i min karta antecknat som namn Påborg... enligt, sehr alter, gamla dokument, ligger där Påborg.

OLOF ÖSTERVAKT

Påtorp?

JOHANNES STEUER

Påborg, alltså, jag undrar, varför heter det så?

Där ligger ingen borg.

OLOF ÖSTERVAKT

Det heter inte Påborg, det heter Påtorp.

JOHANNES STEUER

Exakt, men varför, kanske, jag tänkte, har där legat en borg i gamla dagar.

Ett gott ställe för en borg kan tyckas. Man behärskar ån.

Men mina vandringar har inte gett resultat, mycket dåligt faktiskt, inte ens en ruin, än mindre någon borg, bara patrask och orena människor i dåliga kojor. Så varför Påborg?

OLOF ÖSTERVAKT

DET HETER INTE Paaborg, det heter Påtorp. Där hänger folk som inte får passera min port. Det är deras kojor, där vid torpet, där finns ingen borg, har aldrig funnits någon borg, ska aldrig ligga någon borg där.

JOHANNES STEUER

Underlig stad Rottenby, Påborg. Mycket konfysisk. Ni är väldig skojig här i Plekinge.

OLOF ÖSTERVAKT

B l e k i n g e!

JOHANNES STEUER

Plekinge, ja, en liflig by Ruttenby.

OLOF ÖSTERVAKT

Ronneby.

JOHANNES STEUER

Ruttenby?

OLOF ÖSTERVAKT

Nä, R.O.O.N.N.E.E.B.Y!

Ronneby heter det, har alltid hetat Ronneby, kommer alltid att heta Ronneby och skriv du vad du vill på din karta, för jag kan ändå inte läsa.

JOHANNES STEUER

Kanske jag skulle finna en segelbåt till Avaskär, teckna ned några grund för bättre seglats, kunde säkert säljas i Lübeck.

OLOF ÖSTERVAKT

Ja, om du ville ta och göra det, segla till Avaskär.

För det finns nämligen inte längre, det är dött. Avaskär är bränt. Kaputt!

Verstehen Sie. Nix mehr. Avaskär.

JOHANNES STEUER

Inga borgar, inga skär. Asch, mein arbeit ist so hårt, hur ska jag göra karta av stächder och påborgkar som inte finns.

OLOF ÖSTERVAKT

Det går inte.

Det är ingen mening att rita ner allt det på dyrt papper.

Allt ändrar sig, vet du, ändå. Dä ändra sig hele tiden.

De är samma för mig. Mä porten.

Så ska vi inte släppa in fler flyktingar,

så kommer där släktingar till Rådet, då ska dom släppas in.

Som och se på vatten. Glo i ån. Ble ve, mä o glo.

Det ändras hele tiden.

JOHANNES STEUER

Genau! Thet wahr mycket besser vorne.

OLOF ÖSTERVAKT

Fordom var det bättre. Oh ja. Visst var det. Möet bätter. Var det. Förr.

SCEN 4

/HOFFMAN, ANDERS SADELMAKARE, FABIAN FRA STRAALSUND,
PEDER STINGER, KLUGE, CAPTAIN CLERCK, JEANNEDÄKAN,
HUMLEJÖNS

KLUGE

Rådsmötet är öppnat. Med brådska. Tack för så många kunde komma så raskt.
Borgmästare Hoffman!

HOFFMAN

Tack, Kluge. Ny braska tidningar har bragt oss samman. Avaskär har bränts, för
ett par dagar sedan, säger ryktet. Och så vet vi något mera, Hövitzman Peder
Stinger:

PEDER STINGER

Svenske översten, Åke Bengtsson Ferla, har lämnat Avaskär och står i
Jämjötrakten med två fännikor fotfolk och en fana ryttare beredd att anfalla
borgen i Lyckå. Han har uppfordrat kommandant Hardenbergher på Lyckå att,
ge upp. Hardenberg avvisar kravet.

HOFFMAN

Läget är alltså de facto oförändrat. Oförändrat, dock tillspetsat.

FABIAN FRA STRAALSUND

Tillspetsat!? Det är gud nåde mig spetsigt.

PEDER STINGER

Det er dock ikke nok vasst. Med tusen man.
Till at virkelig kunne tage borgen i Lyckå.

Vad vi sett än så länge, är faktiskt mildare än förra sommarens stirriga skärmyslingar.

KLUGE

Som Hoffman sagt. Oförändrat dock spetsigt.

Men är där någon riktig styrka på väg? Vet vi det? En svensk armé?

FABIAN FRA STRAALSUND

Kung Erik är på väg. Och han reser sällan ensam, väl?

KLUGE

Men vet vi, kunskaper! Betrodda tidningar om läget.

HOFFMAN

Kunskaper är dyra. Det jag mig dock veterligen förstår är att en riktig armé drages samman i Calmar, nu. Slikt tar dock tid. Och för att gå vart? Hit? Eller västvärt mot Markaryd och sen sydvart in i Skåne?

FABIAN FRA STRAALSUND

Hit? Igen. Som förra sommaren, fast större?

PEDER STINGER

Markaryd, Lönsboda, norr om Göinge har sommarens skärmyslingar stått. Där står också Kong Fredriks Tyska Knecktar och väntar, eller ligger.

KLUGE

Vill kanske Kung Erik lura upp dom hit i skogen. Så Skåne ligger blottat.

FABIAN FRA STRAALSUND

Har vi inte fått svar från Verner Passberg i Sölwitzborg ännu? Stinger?
Får vi undsättning?

PEDER STINGER

Passberg har brug for de sine kneckter til at forsvare Sölwitzborgen.
Han har mäلت vidare till Konung Fredrik.
Men intet sker så länge arméns befälhavare Greve Swartaschbourg ligger och
fiser vid Hälsingborg.

KLUGE

Fiser?

PEDER STINGER

Bogstaveligen, halvdelen av hanses tyske knecktar skider rött.
Og resten är satta att skibe hans kött tilbage till Tyskland.

ANDERS SADELMAKARE

Dom må väl begripa att om svenske arméen går in här i Blekinge tjänar aldrig så
många knecktar föga i förläggning vid Öresund.
Konung Fredrik må väl begripa att möta styrka med styrka.

HOFFMAN

Fredrik hojtar nog men Schwartzbourg är en krigets köpman, han vill inte slåss.
Se nu i sommar, med svenska arméen i trasor. Vad gör han då?
Slår han dom? Nej.
Han våldgästar och rövar tre hundra gårdar hela vägen upp till Jönköping.
Driver oxarna tillbaka, o skänker båd fruntimmer och fläsk till fotfolket.
Alla är nöjda.

Den fan slåss inte förrän Eriken är försvagad.

PEDER STINGER

Och själv rör han inte på sig förrän hans oxar lämnat Danmark, toldfritt.

KLUGE

Det tycks som vi under alla omständigheter måste bli med att tillse palissaden. Anders, talar du med gillena så alla följer ordningen och ger sin hand till förstärkningsarbetena och allas vår frid.

ANDERS SADELMAKARE

Jag tror inte någon kunde vara mindre ivrig än att få förstärka försvaret. Det tycks ju som det blir vi som får ta emot det svenska huvudangreppet. Om det nu kommer något.

PEDER STINGER

Ja, nästa dans, den bjuder Kung Erik upp till. Arbetet med förstärkning af palissaden, går framåt. Det blir aldrig övertygande, men om ett par dar, är i varje fall alla nyvässade störrar på plats. Varggropar är grävda. Och vi har ökat ut kampplatsen samt förstärkt bröstvärn. Därmed har vi ca 400 meter palissad plus lite till. Med borgaruppbådet och mina 700 gubbar har vi två man per meter. Knappt, för där kan inte alla stå ändå och hela byn ska hållas. Så ser det ut. Nu idag 17 augusti.

CAPTAIN CLERCK

Gentlemen, I must say, as said before, so many, many, very many times before. This position, of a town is undefendable.

I repeat, un-de-fend-able, especially with such pagan ramparts.

No stonewalls at all. A wooden pallissade?

What are you? Vikings?

FABIAN FRA STRAALSUND

Vad yrar han nu om?

KLUGE

Samma som vanligt. Byn går inte att försvara.

Allt är åt helvete. Vi lever kvar i vikingatiden. Med träpalissader.

CAPTAIN CLERCK

Yes, oak hopefully. Eeek!

ANDERS SADELMAKARE

Korrekt ek, speciall, ...blekingshsk ek. Oak, very good, here in Blekinge.

Famous for it, you know.

CAPTAIN CLERCK

But for Christ sake. We now live in the 16th century.

Walls and castles have been made of stone, towns encircled by walls of stone, for quite a number of hundreds of years.

Knights and Crusaders! Ever heard of Richard the Lion Hearted.

Ivanhoe?

What did they attack? Castles, stone walls,...

KLUGE

Captain, ta det lugnt nu. Korsriddare ja, då fanns det stenborgar.

ANDERS SADELMAKARE

Det är riktigt, egentligen har Captainen rätt.

Det är underligt att ha en sån där vall. Att inte ha en stenmur.

FABIAN FRA STRAALSUND

Tja, vi kan ju inte precis skylla på att här inte finns nog sten.

I Blekinge. Till en mur.

HOFFMAN

Mur, nämn inte det nu. Splittrade hela byn.

KLUGE

Då så blev det diskussion om hur muren skulle dras.

Sen så höjde Köbenhavn skatten. Så nedlades det, den gången.

HOFFMAN

Sen växte byn utåt. Så då skulle vi bli eniga igen...

KLUGE

... om hur en ny mur skulle dras. En längre, som då måste bli lägre, annars blir den ju dyrare, va. Och det har inte hänt nåt sen. Om man säger...

HOFFMAN

Nej, det gaur ente. Och nu får vi vara glada åt det vi har.

ANDERS SADELMAKARE

Så länge vi nu har det.

FABIAN FRA STRAALSUND

Hrm, staketet menar du?

CAPTAIN CLERCK

You like to sing? Mayor Hoffmann. Hah!

You sing like lullabye to a kid.

(Nynnar vaggsång)

In a "eit paaur daugarr haur wi träpallissade fäärrdiigg".

(Nynnar vaggsång)

We are foreseeing an army.

An army with mortars, guns, cannons.

This settlement, this village, Ruonnebiew, it is a pre-gun-powder stupidity.

You get me?

KLUGE

Han tycker vi är slöa och dumma.

Som om pallissaden skulle kunna stå emot en kanon sjunger vi vaggvisor för varandra.

Clerck menar att staden kom hit långt innan krutet.

Därför ligger den så korkat till.

ANDERS SADELMAKARE

Det gjorde den ju.

CAPTAIN CLERCK

Excellent, thank you Mr Kluge.

I do hope Hoffmann that you will negotiate this as a treaty, well mannered?

Fouårhandle!

Fourhandler du med dom?

For anners kan vi lika godt finne bedre kampplatser än här i byn.

You have hills all around.

Then, not even any need for cannons.

One just threw some fire-works into town.

Tally-hoo!

FABIAN FRA STRAALSUND

Kaboom!

PEDER STINGER

Captain Clerck, ingen stor svensk anfallsarmée har ännu korsat gränsen.

Så varför ge upp en strid som ännu ej uppstått.

HOFFMAN

I denna del av världen har vi vant oss vid att förhandla med många och ofta.

Vi håller ut och har alltid lyckats spela hem oss själva till sist.

För kloka huvuden begriper att Ronneby har något att handla med och det behövs i båd krig och fred att båd saltet och annat kommer fram.

Men vad kungarna gör nu, det begriper nog inte ens dom själva.

CAPTAIN CLERCK

I do know war. And I can smell it.

Kriget stinker Hoffmann. But not money.

Pengar luktar ej.

Fear smell. I can smell that too. Fear.

JEANNEDÄKAN

Hallo, flåt, kunde inte vänta längre.

En ridare kom från Lyckå, på väg till Sölwitzborg, jag red med.

ANDERS SADELMAKARE

Vad sa du att du gjorde sa du?

JEANNEDÄKAN

Red med.

Bara en bit.

Jag afprövade den nye sadelen du laävat.

Kommer ryttare, kommer silver, sa du.

Bäst ha allt färdigt för kriget.

Du sa det själv.

HUMLEJÖNS

Den tungan Anders. Den tungan, den vet vad den släktas på.

FABIAN FRA STRAALSUND

Ja, inte är det faren hennes, i vart fall. (Skratt)

JEANNEDÄKAN

Vissa tycks mest använda sin till att spotta skit.

FABIAN FRA STRAALSUND

Nej, nu jävlars.

ANDERS SADELMAKARE

Flyttar du på mig Fabian. När du däkan min.

FABIAN FRA STRAALSUND

Så du låter gille-bröderna bära enestörrar till palissaden.

Självsyr du sadlar för att skörda av krigets sådd.
Snyggt. Stolt förman du är Anders Sadelmakare

JEANNEDÄKAN

Som sagt, mest skit.

ANDERS SADELMAKARE

EmmmA!

HUMLEJÖNS

Nu ska du få lära dig något, Emma, något få kvinnor kan förstå.
Just nu, just när en karl står så, som Fabian. Håll käften då.

HOFFMAN

Mina Herrar,...

Anders få styr på däkan din.

KLUGE

Den som ridit omkapp med depescher, vet något. Vad ämnade du förtälja?

JEANNEDÄKAN

Tack Onkel Kluge.

Jag har de friskaste tidningar. Synd att först vänta.

Inte våga äntra. In hit till Rådet.

För de Herrarna mest slåss och snackar skit.

HUMLEJÖNS

OppOppPopp! Husk, mine ord. Tungan, pass på.

JEANNEDÄKAN

Skämnda tidningar då, passar kanske bättre. När de Herrar så anmodar:

(Paus)

Swensken är stoppad.

FLERA

Va, varför sa du inget!

JEANNEDÄKAN

(Paus) Ska jag fortsätta?

CAPTAIN CLERCK

Shoot, baby shoot.

J

JEANNEDÄKAN

Lyckå uppfordrades av en trumpetare. Tuttelitut, med Kongabrev.

I förrgår, var det den femtonde, ja, och hör nu efter:

Igår slog Kommendant Hardenbergher ut från borgen, med träfällor fångade han ner svenskarna vid Helgerums Gård i Jämjö.

Han saknar ryttare nog för att slå dom.

Men Åke Bengtsson Färla, svenske översten, kan heller inte komma väck.

Ridaren var nummer två som kommit igenom, med friskaste bud, om ryttare, förstärkningar.

FABIAN FRA STRAALSUND

Tack käre Gud, förstärkningar.

HOFFMAN

Det tror jag när jag ser dom.

SCEN 5

/ KARIN FRILLA, HELGA FRILLA, KUNG ERIK, KAMMARTJÄNARE,
OFFICER, ÖVEROFFICER, JÖRAN PERSSON/

KAMMARTJÄNARE

Ers Majestät?!

KUNG ERIK

Mmuhmphfff!

KAMMARTJÄNARE

Ers Majestät!?

KUNG ERIK

Försvinn innan jag låter hugga huvudet av dig!

KAMMARTJÄNARE

Ers Majestät må då påminnas om....

HELGA FRILLA

Majestätet är opasslig!

KAMMARTJÄNARE

....sin egen befallning om att avgörande krigstidningar ovillkorligen skulle förmedlas skyndsamt. Vilket härmed försökes.

KARIN FRILLA

Inte idag. Inte än i varje fall.

KUNG ERIK

Just det. Inte ännu idag!
Kunglig Majt är sig själv avmäktig.
Och nöhfff...mmhf.

KAMMARTJÄNARE

Klas Kristersson Horn splittrade danska flottan vid Ölands Norra Udde i förrgår
kväll...

KUNG ERIK

Jag vet. Jag veeet!

HELGA FRILLA

Han vet det redan.

KARIN FRILLA

Nån drabant kom stövlande i natt.

HELGA FRILLA

Undrar om han fortfarande är i livet.

KAMMARTJÄNARE

Jag återkommer med depescher. Så snart Majestätet så anmodar. (Går)
(KUNG ERIK somnar, Frillorna gör toalett)

KARIN FRILLA

Han var farlig i morse.

HELGA FRILLA

På väg uppåt?

KARIN FRILLA

Absolut, och farligt förödmjukad. Han tror dom skrattar åt honom.

HELGA FRILLA

I Calmar?

KARIN FRILLA

Nej i Danmark. Köbenhavn, i Lübeck.

För det där med Makalös.

Stora skeppet som sjönk.

Han tror dom skrattar åt honom vid hovet.

HELGA FRILLA

Men om han är oberäknelig för tillfället,
så är han det i alla fall tillsammans med dig.

KARIN FRILLA

Fyra nätter i sträck.

Men jag begriper inte vad han ser hos dig.

HELGA FRILLA

Stora pattar.

KARIN FRILLA

Vad sa du?

HELGA FRILLA

Stora pattar, ser han hos mig.

Det är vad han säger i vart fall. ”Håll truten och visa pattarna.”

Och det får han ju inte hos dig, se... Stora alltså.

KARIN FRILLA

Då tycker jag Helga just ska hålla den där truten, och styra snällt och oförställt så vi icke falla från denna skuta förrän han når till Stockholm.

HELGA FRILLA

Och vi slipper ut ur detta träsk.

Stora pattar. Det är precis som hemma i Konga.

”Håll truten och”...,

....det är faktiskt inte så stor skillnad på Konga och kungar.

KARIN FRILLA

Glöm Konga och se nu till att vi får stanna och betjäna Majestätet.

HELGA FRILLA

Hellre det än den lismande biskopen i Weixöö.

KARIN FRILLA

Biskopen är en gris.

HELGA FRILLA

Men de rökta sidfläsket hans, de va gott det.

Denne han har såna där fasanfåglar glaserade med knäck oppanpå.

Och du vet jag har ju knappt tänder till att,...

KARIN FRILLA

Tycker han det är en fördel det också?; att du är tannalöse.

HELGA FRILLA

Skam dig Karin.

En sån liten klen en, klarar väl vilken kona som helst, båd mä tänder eller utan.

KARIN FRILLA

Schss! Sköt dig och vi stannar kvar bland ejderdunen.

/::/

KUNG ERIK

(Sätter sig upp käpprak, hoppar ur sängen)

Gud hörde min bön. Säg igen! Va, sade ni? Om Flottan.

Hornet! Amiral Horn, får fart på fienden på ett par veckor. Friskus!

Hornet hämnas, hornet hämnas baggens fega flykt, fint fin fint.

Stjärnorna har lagt vägen. Jag behöver bara vandra.

Hm, låter latinskt. Vad månede det bliva på latin? Ja.

KAMMARTJÄNARE

Majestätet ropade.

Jöran Persson låter hälsa:

”Förtälj Majestätet att nu har Flottan hämnat Makalös förlis.”

Igår morse sänktes tre fartyg ur lybsk-danska flottan, vid Den blå Jungfru.

”Det kommer att få upp honom”, sa Herr Jöran alltså.

KUNG ERIK

Detta är vägen till mitt Östersjön.

OFFICER

Ers Majestät.

Danska flottan drev isär under natten, när dimman lättade i morse hade amiral Horn tre skepp sittande som på papegojskjutning i rad.

KUNG ERIK

Mera. Som att höra nektar.

Av detta kan man sig inte mäta.

Mera.

OFFICER

Om Majestätet ursäktar.

Bulletinen är ej ännu förfärdigad.

Men vi har fått fler kunskaper i natt.

KUNG ERIK

Säj, säj men säj gott. För det är tidigt.

Vad har vi idag sextonde augusti?

KAMMARTJÄNARE

Torsdagen den 17 augusti, Ers Majestät.

KARIN FRILLA

Säj kort!

ÖVEROFFICER

Överste Åke Bengtsson Färla har liksom tidigare berättats intagit Avaskär med två fännikor och en fana. Han fortsatte mot...

KUNG ERIK

Idiot. Jag veeet! (Börjar spela tennis, har snört på sig skorna)

Du! Läget? Nu!

OFFICER

Överste Åke Bengtsson Färla överfölls i en bokskog på vägen mot Lyckå. Vid en gård som heter...så mycket som Helgerum.. vid....Jeemjö...och det menas att kommandanten på Lyckå slott, Knut Hardenberger själv stod för utfallet. Dansken har visserligen mist många man, men Färla menar hans egen styrka slagits så illa att han är för svag för att kunna bemästra Östra Härad.

ÖVEROFFICER

Han kan inte slå fienden, han kan inte dra sig ur.

Han kan ingenting mer än svälta och ligga pall för ögonblicket.

KUNG ERIK

Gott. Nu ska vi kriga.

Ligga pall med tusen man.

Sänd utan dröjsmål till Färla förstärkning om fyra fännikor och minst en fana.

Minst 1500 man. Man ska vara stor i Blekinge.

Överstarna kan bedöma vilka som är redo att dra sydpå omedelbart.

Men Bengt Bagge känner vägen och farorna. Jag föreslår Bagge och Rålamb.

När är Hela armén marschklar. Hela hoopen?

ÖVEROFFICER

Hela arméen? Inte inom en vecka, Ers Majestät.

KUNG ERIK

En? vecka!!

ÖVEROFFICER

Minst, en vecka. En dryyyg vecka. Fullt lastad med artilleri tager, åtta till tio dagar. Tolv.... Om vi piskar på.

KUNG ERIK

Gå då och piska. (Tar fram sit astrolabium)

Och du, skicka hit Jöran.

JÖRAN PERSSON

Jag är redan här.

KUNG ERIK

Jöran, är detta ett tecken?

Segern, amiral Horn sänkte tre av, amiral Herluf Trolles danske örlogsmän.

Jag bestämmer helt enkelt att det är ett tecken.

Jag är ju Kung.

JÖRAN PERSSON

Det kunde också varit dimman i Kalmarsund som avgjorde.

Liksom Dansken och Lübeck sänkte Makalös, Östersjöns största.

Då var det en vindkantring.

Eller såg vi tecken då också?

Väl ställda horoskop.... Jag lyder.

Bilder i skyn,....sådana jag skyr.

KUNG ERIK

(Lyssnar ej, studerar himmelen, kartor)

Mare nostrum. Vårt hav. Det svenska Östersjön. Mitt hav.

Dominum Maris Baltici. Herrevälde över Östersjön.

Vi famnar det.

Vänster arm – Finland. Näven Reval. Höger arm, Sörmland, Östergötland,

Kalmar, höger handen saknas. Än så länge.

KARIN FRILLA

Det är Blekinge.

KUNG ERIK

Det är Ronneby.

SCEN 6

/MARIT, ANNA, SOFIAN, KARIN, JEANNEDÄKAN/

KARIN

Undan eller kull, nu löper det. (Välter ut stort kärl med blod)

ANNA

Har du blivit från vettet människa. Stjalpa ut friskt blod. Där var ju mat till...

KARIN

Det var inte friskt. Just därför.

Salt-Änkan befallde det skulle förfaras, blodet båd klumpade och luktade surt.

Fast svinet det ser fint ut.

MARIT

Man undrar om rikedom ger dumhet?

SOFIAN

Vad menar du?

MARIT

Slakta svin i röttnadstid. Det är förresten inte dumhet.

Det är högmod. Värmens kraft rår rikedom aldrig på.

KARIN

Salt-Änkan vill väl med enda dottern. Men bröllopp och kalas vid denna tid ger rännskita och spill, det har du rätt i Marit.

ANNA

Ville du bli gift med slikt gille?

SOFIAN

Jag vill aldrig bli gift.

MARIT

Bröllopp är; Väl gjort, vårt glada öde.

Illa och hastigt, blir det storvulet och sen...öde.

KARIN

Hurtigt dit – mest skit. (Går)

ANNA

Se allt goa blodet förfaras.

(Reser sig samman med SOFIAN)

MARIT

Sätt dig!

Du har blod mellan bena, det syns när du reste dig.

SOFIAN

Jag?

MARIT

Nej, Mor din.

ANNA

Inte igen, nääh.

MARIT

Fy, nu oroar du mig. Berätta.

ANNA

Sen jag döfödde i våras, så rinner det både nu och då.

Montan lever sitt eget liv.

SOFIAN

Det är som med mig, fem gånger har det hänt, men inte var månad.

MARIT

Du kan våga dig en tur till Lövje-Lena på Lindekullen.

Hon har tag i det som fordom var.

SOFIAN

Lövje-Lena har kontakt med båd alm och lind, då kan man något av det gamla.

Och hon talar med Tor och de magiska träna.

MARIT

Sofia, schtyst, prästen går där borta.

Säg inte att jag sagt det, Anna. Att du skulle. Men... Jag vet.

Det är ett sorts pulver av torkade svampar hon lavar.

Se inte så förskrämd ut. Det hulpte mig.

Får du inte stopp på detta, löper själva livsanden ur dej till vintern.

Du bloar dig ihjäl.

ANNA

Ja, något måste snart ske. Stämna blod kan väl inte vara okristeligt, kan det det?

JEANNEDÄKAN

(Kommer)

Mor, far säger jag ska passa min tunga.

MARIT

Det säger han till mig med.

ANNA

Så säger alla karlar.

JEANNEDÄKAN

En liten korg. Det var all fisk hon hade. Silla-Malin säger vattnet är för varmt.
Den kommer inte in. Inte törs dom segla bortanför Hasslö heller.
Fanstyg färdas fritt i farvattnen, sa hon.

MARIT

Fanstyg far här med. Änglar får vi leka själva.

SOFIAN

Jag såg änglar igår kväll. Flera hundra i vita särkar som svävade runt bak
Västerport. Längs fälten mot Sörbyn. De drog runt. Fann ingen frid.

JEANNEDÄKAN

De va augustidimmedugg. Laä vaäre mä o glo in i det.
Och Aldrig mä sån måne som igår. Du blir nipprig.

ANNA

Det kan va ett tecken.

JEANNEDÄKAN

Moren är ju ligadane. Föds man mä hatt?

MARIT

Tungan! Husk tungan.

ANNA

Kanske Maja-Stina slår mej följe.

Jag vågar mig icke helt ut till Lindekullen allena.

Hörde du pattarna hennes håller på att sina.

De där tvillingarna suger fullständigt musten ur henne.

MARIT

Fem däkor på raken, så äntligen kom där en dräng, då sker sådan olycka.

Att gå sin efter så många födslar.

ANNA

Det sa hennes karl Gudmund med:

”Antingen städslar vi Amman Angelica, eller är detta Guds prövning.

Då får vi låta flickungen fara till änglarna så drängen åtminstone klarar livhanken.”

SOFIAN

Sa han det?

ANNA

Han sa. Men det har du aldrig hört.

MARIT

Offra den ena för att klara den andra.

JEANNEDÄKAN

Skulle du göra det, mor?

MARIT

Tala inte om det, däka, den slags vill ingen levandes människa veta av.

SOFIAN

Offra den ena... Han talar rent bibliskt.

JEANNEDÄKAN

Jo, han heter ju det.

SOFIAN

Va?

JEANNEDÄKAN

Gud-mund.

ANNA

Maja-Stina är helt till sig.

Tvingas offra sovel på att ha Angelicas pattar svängande i storstugan hela hösten. Det är väl det han ser framför sig den lille Gudmunden.

MARIT

Om nu inte Lövje-Lena kan hjälpa.

Jag kan se till att hon finner fram till fölagläntan.

En kona som sinar och en som löper, det kan hon inte motstå att försöka hela.

ANNA

Fölagläntan, säg om tre dagar, det ska jag nog bestyra. Lova nu, att inget sladdra.

MARIT

Lova kan jag.

Men hålla den här truten i styr är mer än jag rår på.

Dock kan jag söka göra mitt bästa.

Mer än så är inte vad människan förmår.

SOFIAN

...och Gud rår.

JEANNEDÄKAN

Och än slank tungan ner i diket. För där va ingen ann som passa på den.

ANNA

Ska vi se att få dessa lagda i dill som hon Salt-Änkan vill ha det.

Vi har inte många dar på oss. Så lite som vi fått ihop.

Det är sex, det är en vecka sen, vi satte igång, då, när däkorna skulle flyga till Jesus däruppefrån.

MARIT

Sill i dill, sill i dill, dille på sill.

SOFIAN

Det har gått en vecka sen vi stod där uppe. Vill du prova igen?

JEANNEDÄKAN

Vill? Inte vill. Törs.

Törs jag sväva bort? Och flyga högt.

SOFIAN

Du törs. Men du törs inte falla.

Falla för faror, ja.

Men inte falla för alltid.

Törs du ej.

JEANNEDÄKAN

Det är hemligheten. Det är döden man må riskera för att fånga livet.

SOFIAN

(Nickar)

SCEN 7

/ALLA/

(Det dras ihop till torgmarknad, Musik, Sång af Yasemin med Geten,

Folk samlas eller går förbi, Brottstycken av torgprat,

Angelica jonglerar med äpplen, theater)

HOFFMAN

Att Hardenberger gick ut så starkt. Samlade varagtiga karlar, stoorer hoop.

Med förberedda fällor, hakebösskyttar på knä i dungen.

Swensken sitter fast. Anfallet stoppat.

Underbart skönt.

Nu ska vi glädjas, andas.

Skål allihopa.

YASEMIN ME GETEN

”Skänk en örtug till mig
ger jag tankar till dig,
tänk! så att du förstår.
Har jag icke svaret,
så vet du vad du får.
Allt du ville veta och
höra om ditt liv.
Fråga bara Geten
Efraimina, för...
hun stampar det fram,
Ja, hon stampar det fram.
Geten heter Efraimina,
och hon stampar det fram.
Allt de där du skulle
vilja veta om liv.
Så många ungar du får?
Ja, det stampar hun fram.
Ja, det stampar hun fram.
Hur många stora karlar som du får?
Ja det vet du nog bäst själv.
Så fråga inte Geten
vad du själv ej förstår.
För tål du höra äkta rena svaret som du får.
Tål du höra svaret som du får,
När du undrar om ditt liv
kan hun förtälja om din död.
Så tänk dig om en extra gång.
Sen ska du ta pungen fram.

Sen ska du ta pungen fram

Pungen fram

Pungen fram.

För skänk en örtug till mig

så ger jag tankar till dig.

Sången den är gratis, men

svaren kostar på.

Så skänk, tänk, mon

livet och hälsan den består.

AMMAN ANGELICA

Läckra äpplena. Lena! Runda. Läckra sööda!!

Icke vildsyra. Friska, stora goda äpplen.

Apel!! Köp Apel! Holländsk Apel. Först i år.

HUMLEJÖNS

Har du hört hon ger en jonglering. En liten framvisning av varorna. Privat.

FABIAN

Mondä! Närdå?

HUMLEJÖNS

I afton, en timma innan, solnedgången, vid ekarna på skeppsbron.

Under Dubbel-eken.

FABIAN

Gott gott. Så står solen i näpnaste läge.

Under ekarna; jag har hört sägas hon gjorde det en gång därnere, för en handfull år sedan. Solen faller in bakifrån och lyser igenom hennes kjortel.

LILLIS

Har hon bara kjortel på? Och Jongelerar med äpplena?

HUMLEJÖNS

Yep.

Håret utsläppt, det gnistrar i solnedgången och äpplena hennes, de blänker.

Den konan, hon har aldrig gått utan städsling en eneste vinter.

Gud vete var hon bedriver sommaren.

SALTÄNKAN

Den, Amman? Om sommarn? Ska där dias, må där kalvas. Så hon hålls nog, på klöverängen, hon.

LILLIS

Vad menar hon?

SALTÄNKAN

Amman Angelica. Hon seglar med äppelskepparna. Känner dom allesam. De är så hon alltid lyckas få fram äpplena hit först av alla. Hon känner många här i Ronnebyn, lille Lillis. Känner dom väl. Väl väl.

LILLIS

Och Yasemin me Geten känner jag. Hej, hej.

/:./

OLOF ÖSTERVAKT

Dä har stoppat opp säger di? Anfallet.

Du ska se de lägger sig, mä krigandet.
Samma som sjön. Se du, så är det här i Blekinge.
Till kvällen lägger de sig. Blir bleke och stilla.
Krig och hav samma sak. Så tror jag.

JOHANNES STEUER

Tänk om man finge umwählen. Funnit ett anderes annat i livet.
Das Leben.
Då skylle jag ha lärt mig gespiela den balalajka.

OLOF ÖSTERVAKT

Balalajka?

JOHANNES STEUER

Ja, russisk luta. Veldig liflig instrument.
Sprallig, den lilla, finns shtååora också. Ba-La-Lai-KAA!
Och du vagten, vad ville du med livet?

OLOF ÖSTERVAKT

Om vi börjar om? Jaa du. Kanske man skulle blivit,
jag vet inte, men vid Västra eller möjligen Södra porten.
Där har de inte hälften av mitt stim.
Ja, jag säger nok Södra Porten.
Jag kunne varit vagt där, istället för här i Öster, där alla ränner.

JOHANNES STEUER

Och du kommer härifrån byn?

OLOF ÖSTERVAKT

Jajemän, barnfödd här och det kan vi inte lave om på. Skulle du ut nu eller?

HUMLEJÖNS

Stoppa tyven! Få fast han! Han där utan öron.

(Tjuvjakt och infångande, theater.)

/:./

KLUGE

Men om ni inget säger till nån, ska jag visa er nåt.

(Drar upp skjortan)

LILLIS

Uojuhjoj, det måtte ha gjort ont.

KLUGE

Du märker inte när piken sticker.

Men efteråt, då vet du att du lever, om du känner nåt alltså.

Och febern när det läker. Den glömmar man gudskelov.

Men tur det hade jag och han där uppe ville mej ikke ännu.

LELLE ABRAHAM

Så då stämmer det som sagts, du var med Dacken.

Du kan inte ha varit gammal då.

KLUGE

Ja, äldre än ni är nu i vart fall. Och det ska jag säga, att har man själv hållit sin gråtande, skrikande, broder i sin famn medan livets blod, ... pumpande

...löper ur honom,.... då vill man aldrig mer krig.

LILLIS

Man bloar ihjäl sig, det va dä ja sa, sa ja ju. Me pilen.

JEANNEDÄKAN

Tyst, lyssna.

LELLE ABRAHAM

Onkel Kluge, du menar inte att du slutade slåss.

Att du inte ens hämnade din egen bror.

KLUGE

Om jag gjorde, jag flydde....rakt in i striden, hämnades tiofalt.

Knektgalen.

En hatisk krigare. Så blev jag.

Högg, stack och hade mej, så skjortan min blev dränkt av blod.

Märkte aldrig sticket där det satts i mig.

Det var mitt eget blod som rann.

Sen somnade jag.

Krig är ett sattyg.

/::/

ANNA

Marit, jag tror inte Lenans mjöl mäktade stämma blodet.

Nu kan jag märka, det löper igen, du får gå tätt bakom mig så ingen ser.

MARIT

Kvinnors blod det ska döljas det. Männen de svingar sina svärd och syns mest stolta över sina skråmor. Det är skillnad på mäns blod och mensblod.

SOFIAN

Prästen går där.

MARIT

Den ja, han har minsann fått stoppat kvinnfolk från att blöda i sina perioder men det var inte med vare sig svärd eller Guds ord det, snarare med...

ANNA

Marit, ...

MARIT

Passa tungan. Jajamänsan. Hur ska man stillna den?

Då kokar skallen över.

Nu när bullret hejdats av Hardenberger.

Allt verkar kallna en smula.

Mån vi vågar oss samman till Lövje-Lenan.

Spörjer nån, är vi på Hasseljakt. Det blir ett gott Hassel-år.

Och man har rätt att ta en näve.

ANDERS SADELMAKARE

Hörde du Abborra-Emils påbjudningar?

MARIT

Vad, har han varit östpå igen? Inte helt till Lyckå väl?

ANDERS SADELMAKARE

Jo, där har kommit fler swenskar, flera fännikor.
Och fältskyts, en mörsare. Men bara en, på hästrygg.

MARIT

Måtte snart undsättning komma.
Dödläge på dä viset i flera dagar, det går galet.
Borgen må ju hållas.

ANNA

Vi som skulle gå ut, nä, nu vill jag nästan höra hovar, massor av hovar, danska hovar, tyska hästar. Det blir för pressat detta.

SOFIAN

Har di anfallit svensken? Är kriget nu kommet? På nytt? Hörs hovar?!

MARIT

Så så, Guden rår, men kloka människor de får....
allt bestyra och källna sin yra.
Ibland blir krigets tidningar illa framburna.

/::/

PEDER STINGER

Kungörelse! Ronneby, Torsdagen den tjugofjärde Augustii.
Rådet har idag beslutat låta mig, som höfitzman för de enda här förlagda
fännikorna knecktar, låta...utse mig Peder Stinger till insamlare af alla kunskaper
rörande fienden.
I tre dagar har Lyckå Slott belägrats.
Flera svenska fännikor har anslutit, ytterligare minst en fana ryttare.

Igår kom fältschytz fram.

Det brukades idag. En mörsare slog upp hål i muren.

Kommendant Hardenbergher har gett upp borgen.

Han har övergifvit sig.

Lyckå har fallit. Flera hundra fångar tagna.

Det har kommit in vittnen, vi vet nu att ryktena är korrekta.

Drygt två tusen svenskar står i Lyckå.

HUMLEJÖNS

I år igen, får man väl säga.

PEDER STINGER

Tyst!

Borgmästarena Henric Hoffmann och Börje Jönsson har i enighet med Rådet beslutat beordrade förstärkningar av försvaret här i byn fortsätter.

Pligten åligger allom.

Ännu inga friska besked om den danska hären.

Greve Schwartzbourg tycks inte ha brutit läger vid Hälsingborg.

Vi vet dock att tyske översten Jürgen von Holle med en anselig hop ryttare fått order att gå från Malmö och uppåt. Var von Holle står nu vetas ikke.

Där väntar tre av mina ridare i Sölwitzborg att ränna underrättelser å de snaraste rörande von Holle. Ingen har ännu hörts av.

Han har alltså ännu ej korsat Helge Å.

Hären har i varje fall inte lämnat Skåne.

Slut.

TRUMPEN

(In genom port)

Tack Olof, det var gott du öppnade.

Kändes kusligt bortåt Fornanäs.

Jag måste snarast till Rådet.

Lyckå har fallit.

Kommandant Hardenberg har fått ge upp. Swensken kom med kanoner.

Lyckå Slott och Lyckå by är brända.

OLOF ÖSTERVAKT

Hur, när har du kommit ut. Va ränner du där ude för?

TRUMPEN

Jag hämtade tidningar, råkandes tre sotiga figurer från Tollarp löpandes i full karriär. Längs sjön, från Angelskogshållet till.

Dom var ur slottsstyrkan som flydde.

HUMLEJÖNS

Salta tidningarna nästa gång. Så håller di sig bättre. I värmen.

Är det ingen som vet hur långt von Holle hunnit?

PEDER STINGER

Minst en vecka sedan han fick ordern. Men när kom han iväg? Vad gör han?

KLUGE

Åhus, han lägger sig på fälten där, bra bete i det sankta så här års för hästarna.

Som jag begriper det tycks danska arméen sakna en General.

ANNA

När man som mest behöver en. Det är inte ofta man går och önskar sig en

General. När det så blir krig. Då är dom slut.

HUMLEJÖNS

Men han tyske Greven von Schwartzburgh, om oxarna hans vaggat hem till det tyska godset nu, så måne han är sulten på fler. Var är han nu med sin armé?

HOFFMAN

Kong Fredrik tycks icke bemästra Greven.

SALTÄNKAN

Fredrik har måske ikke betalat hans sold. Skuldsatt sitter stilla väldigt illa.

(Ankommer)

CAPTAIN CLERCK

Reports from my scouting unit tells about another defeat.

Lyckå is down.

As I have made clear earlier. Even with more troops this, village, can not be defended.

Evacuation must be considered.

Otherwise down right murder.

HOFFMAN

Anders tar du hand om captainen?

PAUS

AKT II

SCEN 8

/ KUNG ERIK, KARIN FRILLA/

KUNG ERIK

Karin Frilla. Sitter stilla. Lilla kära Frilla...

Du fick mig att se människan igen.

Här nu dessa lumra augustikvällar vid Calmare Sund.

Märkligt att komma hit ett par veckor, med kriget om skallen och landa i dig.

Karin Frilla från?

KARIN FRILLA

Jag föddes en oktober natt i en segelbåt mellan Visby och Sandvig.

Sedan kan man säga jag varit sjön trogen, Östersjön, och hållit mig i kring på många och varjehanda platser. Och nu är jag här.

KUNG ERIK

Calmare Slott. Min första egna boning. Gigantiska fester, vin och musik.

Nätterna igenom, full fart på slottssnurren.

Jag var tjugofyra år gammal och hade mitt eget slott.

Nya rätter. Mera vin! Nya sånger.

Jag skrev en, som jag helst vill glömma, Lilla Pärlhönan, heter den.

KARIN FRILLA

Tror du vi kan nynna den Lilla Pärlhönan?

KUNG ERIK

(Nynnar, Fnissar)

KARIN FRILLA

(Fnissar) Jag tänkte att om överstarna eller han sekreteraren kom in nu.
När Majestätet just givit order om anfall in i Danmark, sittandes nynnades på
Lilla Pärlhönan.

KUNG ERIK

Så säger dom jag är galen, visst.
Men jag har spelat, tänkt, talat och studerat stjärnorna alltid.
Så får dom vänja sig. Man klagar inte hos kungen.
Då för fem år sen, kommer min bror Johan hem från London.
Vi ville fria till Elizabeth II, hon ville ha ett porträtt av mig, så han kom hem för
att få det målat, det gjorde vi därinne.
Då hade han denna med sig. Man spelar på gatorna där.
(Kickar fotboll)

KARIN FRILLA

En lekboll? Den är munter, yster, tokig. Hur kan den studsa?

KUNG ERIK

Det är pissabläran från en galt som man blåser luft i. Lindar med remsor, sen
spelar man i gatorna. Vi gjorde det här på borggården.
Johan sköt sönder de målade glasrutorna från Köln.
De satt tre - fyra famnar upp.
Ingen begrep hur det gått till.
Köksan började prata spökerier igen.
Då blir inte magen glad när köksan är nipprig.

KARIN FRILLA

Ingenting fungerar på dålig mage. Hur fick Majestätet stopp på Köksan.

KUNG ERIK

Jo han, Johan, han fick berätta han, om det nya från England.

Om Fotbollsstriden som rasade här på kullerstenarna.

Brodersbrytning med runt vapen.

För kammarjunkaren. Fick han berätta.

Men han ljög.

KARIN FRILLA

Ljög Hertig Johan, kungens bror? Vad ljög han om bolleken?

KUNG ERIK

Han sa det var jag som skjutit sönder det handmålade glasfönstret.

KARIN FRILLA

(Skrattar)

Kungen är munter. Det var en härlig historia. Och bollfoten, fotbollen, den är också kul. Varför sade han så? Ge Kungen skulden.

KUNG ERIK

Jag var inte kung då, jag var: Hertig och utlovad kung. Men Herregud, Kronoberg, Kalmar och Öland, det var mitt. Så jag var kungen av Calmar.

Och till Hertigen ställer ingen förnuftig människa några spörsmål om glasrutor som plötsligt går sönder. Helt. Oförklarligt.

KARIN FRILLA

Har man bett i käften finns även vett att hålla käften.

Förhoppningsvis. Vad med Hertig Johan, tog han på sig skulden sen?

KUNG ERIK

Näh! Han sitter på fästning nu.

Ja, eller Slott, han är ju ändå Hertig af Finland, hela familjen har han med och egen flygel i huset. Gripsholms Slott. Fint ska det vara för Hertigar som är efter nacken på en.

KARIN FRILLA

Satte Kungen sin egen broder med familj i arrest för en fotbolls skull!

KUNG ERIK

Jo, det skulle sett ut det.

Nej han konspirerade, med lögnarna i Riddarhuset.

Fick för sig att han kanske egentligen var den bäst kallade Kungen.

Det var fegt när vi kämpade med Polen om Reval och samtidig oro med Danmark och Lübeck.

Att intrigerna börjar koka då och folk tar sig friheter, det är typiskt för för..

KARIN FRILLA

...den kallgallade typen av människa.

De blodlösa figurerna som lurar i skuggorna.

Det är då dessa mögelormar kryper fram ur det jästa fläsket...

KUNG ERIK

A tout! La, la. Precis!

Sedan börjar de dra i sina skvallerkärringar efter godbitar, tidningar och bulletiner att byta med varandra.

Kadaverkalasare!

...Karin avbröt mig. Och jag instämmer.

Slikt timar sällan som Konung. Jag kom hit med taggar.

Då lindrar du mig. Från den inre fienden.

KARIN FRILLA

Inuti Majestätet?

Där och här är kadaverkalasare icke välkomna.

En lek så glad som fotbollen med kampen bara ett ögonblick borta,
den leken är jag övertygad om är större, sträcker sig in i framtiden. Studs!

KUNG ERIK

Kanske jag som ska säga tack nu.

Här kämpar jag för att erövra Blekinge till Sverige, så säger du Frillan Karin att
det som krönikerna kommer berätta om mig;

Är att jag införde en lek i riket som gick ut på att sparka på en boll.

KARIN FRILLA

Det kommer att stridas om boll här i Calmar och på massor av andra platser i
Svea Rike länge efter vi har gått ur tiden.

Om nu Majestäter gör det?

Går ur tiden.

Ni är inskrivna i evigheten, så ni kan inte det.

Tänk, det hade jag aldrig tänkt på.

KUNG ERIK

Vi får inte gå ur tiden.

Vi Kungar är tiden.

Dör gör vi däremot, med pompa och ståt.

Innan dess ska vi dock leva.

Och samman med dig här kände jag smak för liv igen.

Mitt liv. Jag lever.

Rex ERIK.

SCEN 9

/LELLE ABRAHAM, JEANNEDÄKAN, OLOF ÖSTERVAKT, KLUGE,
LILLIS, TRUMPEN/

LELLE ABRAHAM

Var det inte så Kluge? Led ni inte illa. Svenska fogdar som stoppa oxarna från
Värend. Att Dacke ropte upp. Slog tillbaka.

JEANNEDÄKAN

Dacke, det handlade väl om hämnd.

Fogden stack Dackes svåger så han dödde af det.

Så skulle Dacken hämnas. Tog fogden fast. Så gick det överstyr. Det var hämnd.

OLOF ÖSTERVAKT

Tror du har fatt i den lange ände der. Det har kallats så mycket. Men vanlig
blodshämnd är ju en simpel sak.

LELLE ABRAHAM

Var det inte så Kluge. Led ni inte illa när fogdarna stal det sista ni hade?

KLUGE

Nä, så var det inte.

LILLIS

Var det inte. Vad var det då?

KLUGE

Ibland vet man kanske inte vad det är. Ungdom och dårskap kanske.

LILLIS

Dårskap!

Knut den läspe från Rödeby han talar om det än, fast man inte hör vad han säger. Men han sa du var med, att ni tog hela Småland med alla socknar långt upp i Sverige, slog knektarna i slag, att självaste Kung Gustav den förste Vasen tvangs be om fred.

JEANNEDÄKAN

.... och Dacken satt på Kronobergs Slott. Inte som fånge, han satt som Kung. Att han till och med palavrade med tyskarnas kejsare. Och svarade nej tack, till hjälp att välta kung Gösta.

LILLIS

Ni var väl flera tusen, slog ni inte svensken? Det är dock inte hittepå. Kluge, du fortalte det själv. Inte far du väl med osanning?

KLUGE

Ljugit har jag gjort, men bara för fint folk och fruntimmer.

Det ni säger ni hört är visst sant, till dels, stryk hälften av vad de gamle säger sig ha gjort.

För tro mej om ni vill, men stora starka karlar skiter på sig när de väl får ett svärd under hakan.

LILLIS

I böxerna?!

KLUGE

Jajjemän. Men slikt förtäljes sällan.

TRUMPEN

Glöm det där om oxarna. Virdarnas oxar, dom har väl alltid kommit fram.

Det gör dom nu, det gjorde dom ock då.

Vasen kunde diktera vad han ville, men vägen över Helvetesmåla eller Kolshult, den kände jag såväl natt som dag.

Och det kan jag lova er, jag har lett tusentals kriter vid sidan av fogdarnas fickor.

Aldrig till Calmar, utan hit, till Ronneby, då såväl som nu.

KLUGE

EmmaJeannadäkan har rätt. Först hämnd sen Dackefejden, den startade i kyrkan den, så sant, sen drog vi till skogs.

LELLE ABRAHAM

I kyrkan, Varför då?

KLUGE

Folk blev förbannade när det var slut med Hokus Pocus Filiocus

Den som hört en klingande mäsas på ädlaste latin, han glömmer det inte.

Men sånt vet ni rackarluar inget om.

När rökelsens förnäma doft gungar längs altargången fram och driver i luften.
Gud ja, det var gudomligt, nu luktar det mest sur vante och ärtfis i det heliga rummet.

Så som silvret det blänkte i ljuslågorna, de bemålade madonnorna och bonader med brokader, guldtråd som gnistrade. De skönaste ting som människohand kunnat läva fram stod där och ramade in orden från guds man.

Hoc est enim corpus meum

TRUMPEN

Ingen mera Filioukus.

Nu kan vilken unge som helst rabbla fram en mässa, på danska eller svenska kvittar lika.

För så bedrövandes tomt i kyrkan är det, att en lövsal i skogen äro skönare.
Så sade vi den gången och krävde oss tillbaka till det som fornt och fordomt varit.

JEANNEDÄKAN

Som blodshämnd.

TRUMPEN

Ja, och kyrkoilskan den begrep Dacken skulle koka i blodet på folk.

KLUGE

Fornt som förr med bondefred. Handel. Skälig tull och friskt liv.

Sånt ni skulle få uppleva.

Inte detta. Krig i ett helt år, som mest flänger hit och dit.

Dock har du rätt. Fogden stack en svåger till Dacken. Det är sant.

Av det fick vi förföljelse i åravis.

TRUMPEN

Gustaf Vasa saknade fordom egna svenska knektar. Med Dacken dräpt
lavade han sig en armé av stridsdugliga drängar i Småland.

Bättre det än uppror.

Det är den armén som är på väg nu.

Swenskarna valde förr konung.

Så icke nu.

Gustafvs son Erik fick de svära på att ha till Konung.

JEANNEDÄKAN

Han kommer nu.

Det här Dackeriet blir man inte lätt fri.

/::/

HUMLEJÖNS

Den här kampen om kriget är rättmätigt eller ikke.

Begriper du den Hoffmann?

Svenske Amiralén Bagge vägrade stryka flagg för vår Flotta
vid Bornholm i fjor våras.

Så blir det krig till sommaren utan att någon begriper riktigt varför.

Så yrar Eriken om att de Tre Kronorna är svenska.

HOFFMAN

Och eftersom Kong Frederik petat in De Tre Kronorna också i sitt vapen, så
skulle därmed kriget bli rättfärdigt för svenskarna. Med stöd i Bibelens
Mosebok och hela molevitten. Så förkunnar Eriken.

Medan Frederik och alla hans undersåtar, oss alltså, skulle kämpa en orättfärdig
sak.

CAPTAIN CLERCK

The winner will define if the war was righteous.

ANDERS SADELMAKARE

Sant. Men hur ska Kung Erik kriga tillbaka de Tre Kronorna?

Ta alla flaggor i Danmark? Vad slåss dom om?

KLUGE

Östersjön. Tullen på handeln från Reval. Det slåss dom om.

Resten är bara gardiner.

FABIAN FRA STRAALSUND

Oss då, som några grankottekor, som råkade bo ivägen.

Jag blir konfysisk av trycket, det känns som vi ginge mot undergången, eller är det bara spöken.

CAPTAIN CLERCK

You talk politics. But I smell war.

And when you got that smell. One can't run.

But to every man to stay and face destiny. Or at least the tip of an enemy sword.

FABIAN FRA STRAALSUND

Gode Gud bespara oss från detta.

Hoffmann, vad med Lübeck, kunde dom luta sig åt något håll?

Ge oss sin stöttning. Så det hände nåt.

Eller snarare inte hände.

HOFFMAN

Nämn inte Lübeck. Vi ordnade det i fjor, men då var Erik fullt upptagen med att fångsla sin broder Johan och halshugga halva hans hov.

Nu, jag vet inte. Lübeck borde ju ha kontakt med Grefve Schawartschsbourgh.

KLUGE

Spekulationer.

Det är Fredrik som måste taga befälet över sin armé.

Men Skåne är såklart fetare att försvara än Blekinge, en vedbod med en marktsplatds, denne her. (Torget)

Tills dess må vi bara be att Kung Erik önskar fetare frukter än oss.

HOFFMAN

Jag vet vilken frukt han traktar efter.

Hämndens.

Det som fader Gösta inte fick styr på ska han äntligen få gjort.

Han vill straffa oss till underkastelse.

Och le medan vi bockar.

Skåne ger han jävulen, bara han får hämnd på Ronneby.

På oss. På mig.

SCEN 10

/ANDERS SADELMAKARE, MARIT, JEANNEDÄKAN, ANNA, LELLE
ABRAHM, SOFIAN/

MARIT

(Kramar Anna)

Nu får vi bara hoppas att det varar.

Annars får vi väl våga oss en tur efter fler nötter.

ANNA

Jag hoppas då det löser sig för alla. Men framför allt för Sofian.

Vad är det med henne. Annars skuttar hon alltid.

Visserligen Fjär och så.

MARIT

Hon är rädd. Angst och bange.

Vi vet ju inte vad som skedde förra våren.

Men allt prat om knecktar och ... något skedde med henne.

Det vet du ju.

ANNA

Det var då hon ändrade sig ja.

Däkor i dom åren, snurrig som getingbon.

Så har jag tänkt men nu är hon...annerlesare än annars om man så säger.

MARIT

Jaaa. Hon bliver mer o mer eljest.

Jag grubblar och bråkar med mitt sinne på natten.

Ska vi ta Sofian dän härifrån? Och min Lilla.

Sätta henne med Silla-Malin, dom har plats ännu på Saltärna.

ANNA

Det vore kanske skönt, men är det inte lika otryggt. Där ligger Kungsgård i

Saxemara. Ryttare rider längs kongsleden.

MARIT

Ja vet, så bråkar man mot sig själv, natten igenom, kvavt och varmt.

Halmen sticker. Lillflickan sparkar. Så vill jag fly. Men vart?

ANNA

Jönsen fiser, jaa...hos oss, hemma alltså....när jag ältar om natten.

Sofians kynne frygtar jag flyger hvis ikke vi far.

Vare sig krig eller ikke. Trycket. Oron. Klappret.

Jag mister henne mer och mer.

Dig. Dig Marit klamrar hon sig till. Dig har hon alltid tytt. Vet du?

Vart vänder vi oss i vårt kvid?

MARIT

Vad har vi att ge dom unga? Jag brister. Alla vi tappt Anna. Så våra enaste som kravlat sig levans ur kolten. På taerskelen vaggar di. På väg ut i livet.

De första de så skönja är döden.

ANNA

Både min Lillis och Lelle Abrahamen som är helt krigstokiga.

Vad kan vi beställa längre, de är ju i åldern.

Men däkerna Marit?

/::/

ANDERS SADELMAKARE

(spänner armborst)

Jag har sett hur du plockat med armborstet. Det är ett kraftigt vapen. Så jag vill inte se en pil in genom hakan och ut i näsan, när du ska till att spanna.

LELLE ABRAHM

Far jag har övat, om jag får det gamla kan vi stå samman på palissaden.

Om, om dom kommer alltså.

ANDERS SADELMAKARE

Du tänker så ja. Det kan jag begripa.

Men du begriper inte varför det aldrig kommer till att ske.

LELLE ABRAHM

För Kong Frederik hejdar svensken på vägen.

ANDERS SADELMAKARE

Nej, oavsett vad kommer du inte att stå på post.

LELLE ABRAHM

Jag är femton år gammal.

ANDERS SADELMAKARE

Trodde jag ja, mor sa fjorton och därom haver hon rätt.

LELLE ABRAHM

Tror du inte jag törs?

ANDERS SADELMAKARE

Dessvärre tror jag att du törs allt för mycket.

Och jag har ingen annan son än dig.

LELLE ABRAHM

Dessvärre?

ANDERS SADELMAKARE

Blir detta en tand värre vill jag du flyktar med mor din och Lillflickan.

Mor Marits morbror Gö-Pär kan hämta er vid Rustorp.

Han är gammal, så du får ro.

Det blir i så fall om natta. Men inte än. Än är vi tryggare här.

LELLE ABRAHM

Och Jeannedäkan?

ANDERS SADELMAKARE

Blir. Hon blir. Säger hon.

LELLE ABRAHM

Skulle jag fly som en skrämnd hund. Med mor... o onge.

Jag kan undra ibland om du verkligen är min far.

ANDERS SADELMAKARE

Det där vågar du dig aldrig ta i mun mer. För så får du blodsmak.

LELLE ABRAHM

Själv då, varför räddar du inte din däkonge själv och tar mor min till tryggheten?

ANDERS SADELMAKARE

För här är mitt värv. Min verkstad, alla mina verktyg, mina hudar, handlade över år av det bästa till varje detalj. Mitt liv. Mitt Namn.

LELLE ABRAHM

Gott, du kunde öppna i Straalsund tre dar åt det hållet. Doppelt med värv.

ANDERS SADELMAKARE

Jag hör till här.

Ingen ska någonsin kunna säga att Anders Sadelmakare:

”Han stod inte på sin post vid oss andra.”

LELLE ABRAHM

Bra, du står på pallissadpost, så måste nån,...jag skydda hemmet och verkstan.

ANDERS SADELMAKARE

Det kommer en viss Emmán – Däka´n ta sig av.

LELLE ABRAHM

Begriper Far själv vad Far gör. Du snöper din äldste son som en simpel tjurkalv.

ANDERS SADELMAKARE

Jag är din Far. Du tror inte jag jag lider. Ungskalle!

Visst satan är det kulorna dina jag är efter.

Jag vill dom ska klara sig undan vad fan som än kommer till att hända här.

Så dom kan få formera sig och leva vidare.

Skulle jag så gå till, om nåt händer, så lever vi vidare i dig.

LELLE ABRAHM

Jag ska alltså fly och hon stanna. Varför?

ANDERS SADELMAKARE

För det gör hon under alla omständigheter. Hon har eld i blicken. Ingen kontrollerar henne. Nu.

://:

MARIT

Jag vill tala med dig om Lillflickan.

ANDERS SADELMAKARE

Vi anar det samma.

MARIT

Kan vi få henne väck?

ANDERS SADELMAKARE

Allt går. Det beror på priset och kontakter.

MARIT

Silla – Malin, på Saltärna har jag tänkt.

ANDERS SADELMAKARE

Som gömsle – Ja. Som viste – Nej. Så är hon säkrare här.

MARIT

Så antingen flyttar vi enklare nu. Men till otryggare trakt.

Eller väntar tryggt här. Hon får vara här där hon är kär.

ANDERS SADELMAKARE

Priset för att kunna fly senare kan dock bli högt.

MARIT

För däkan min betalar jag vilket pris som helst.

/::/

MARIT

Så svarade jag honom. Vilket pris som helst.

Så berättar han prisen för att komma osynligt ut ur byn när låsen låg på.

ANNA

Att vad var det?

MARIT

Det var mig.

ANNA

Dig?

MARIT

Redan förra sommaren hade Anders gjort opp med en vagt att få oss ud.

Men priset var att ”Att jeg gav mig ham, uden at våld bruge”.

ANNA

Hor! Dubbelt Hor.

MARIT

Enkelt. Vagten är ikke gift. Men man brinner nok alligevel. För enkelt hor.

ANNA

Skällde du ut honom?

MARIT

Anders, nej jag tackade honom.

För att säkrat oss en väg ut.

Men att han var en usel handelsman som kunde handlat bättre.

ANNA

Vad skulle han svara på det?

MARIT

Han svarade:

”Att det var en god handel. Vagten ville först ha båd din Sofia, og mig.”

ANNA

Gör du det? För henne.

MARIT

Hon höll på att kosta mig det här livet när hon blev född.

Så ger jag henne mitt nästa också.

ANNA

Du hade ju sagt allt....så...

MARIT

Det värsta är att han har rätt. Han stirrade långt ut i luften med stor skam när han presenterade att det var priset.

Men att han fått Lelle Abraham med också.

ANNA

Tror ingen kan varken begära eller prestera det priset. Inte av mig i vart fall.
Vi ser till ett här hemma. Om du skulle, ...jag menar..

MARIT

Du menar väl.
Gud dig beskydde. Mig med, än så länge hoppas jag. Tar vi åstad kommer
Sofian ock med.

SCEN 11

/KUNG ERIK, KARIN FRILLA, JÖRAN PERSSON/

JÖRAN PERSSON

Öresundstullen. Där tar man dansken. Det är kungens enda egna pung.
Finge vi Elfsborg tillbaka, eller lyckades med Halmstad eller Varberg.
Kunde vi sälja till Holland o England utom Öresundstullen.

KUNG ERIK

Dansken må pröva att stänga såväl Öresund som Bälten.
Att söka strypa ett hav. Ha!
Vi ska regera Östersjön. Och ruinera Frederikken
Inte en vara ska fara över vårt hav utan vårt beskydd och betalning.
Tull!, Jöran, var det inte vad salig fader Gustavius sa:
Tull, det är silver det.
I det må jag ge honom rätt.

JÖRAN PERSSON

Ära din fader och moder. Men försitt aldrig tillfället att tänka nytt.

Eller att sitta still.

KUNG ERIK

Still! Still?

Det är nu jag ska hämnas.

Nu ska de gamla Dackefolken få.

När vi går över gränsen kan dom inte längre gömma sig.

Nu är jag Kung. Då behöver man inte gränserna längre, ser du Karin.

KARIN FRILLA

Ska det sprängas gränser, så minns att Majestätet kan räkna med mig.

KUNG ERIK

Karin Frilla, Karin är skarp, Jöran, det är hon, det tycker jag om, få slippa lismandet från adelsfrillorna i Stockholm. Dom lägger år på att skvallra rätt på allt, sen ljuger dom för resten.

Säger Karin nåt, så är det brett i det.

KARIN FRILLA

(tiger)

KUNG ERIK

Blev du blyg?

Jöran jag tror till och med hon rodnar. Få se, på riktigt.

Inget karmosinpuder. Du är på riktigt KARIN.

Så vill jag också känna.

KARIN FRILLA

Det gjorde ock Majestätet, härom kvällen. Smilande och glad.

KUNG ERIK

Jag gjorde och mindes bara få år sen.

Ungtuppig, kom jag hit till slottet. Med order om att styra upp på handeln.

JÖRAN PERSSON

”Sveriges fett löper ur Småland, ned med oxarna till Ronneby. Och ut ur Riket”.

Minns Erik hur det lät.

KUNG ERIK

Vad hade jag?

Ett par dussin fogdar att driva in skatt och få ut dekret med.

Samt vakta gränsen. De kunde ha tömt hela Småland utan att vi märkt det.

Far hade fredsfördrag med dansken sedan Dackefejden.

Och Hertigar de startar inte krig i faderns rike.

Vet du varför Jöran?

JÖRAN PERSSON

Varför vad?

KUNG ERIK

Varför jag vinner kampen om Blekinge.

JÖRAN PERSSON

Nej, jag är så gammal och reaktionär att jag sällan spekulerar över slagets utkomst innan striden knappt startat, samt tillåter mig påpeka att våra knektar travade igenom Blekinge förra sommaren men det är näppe mer vunnet för det.

KUNG ERIK

Jag begriper inte hur du kunde överleva min far med den tungan.

JÖRAN PERSSON

Tungan kan man ha till mycket, så länge man har den kvar.

Jag har tjänat er fader, tills han tröttnade. Så kom jag till dig.

En klok man Gustav, gav er latinet, tyskan, franskan och tankarna.

Samt en kyrka fri från kvicka giriga avlatsprelater.

Han gav Sverige en kung, Eder, Ers Majestät, och tvingade allom att svära där uppå. Men ingen man kan utrustas med det som bara ses bakåt.

Nämligen klokskap. Det kan jag ge Majestätet.

KUNG ERIK

Tegel?! Varför tog du namnet Tegel? Jöran Persson Tegel.

Här blir du adlad som tack för allt och så tar du Tegel.

Varför inte Granit eller Marmor?

Du avslöjar dig Jöran, din anspråkslöshet, din ihållighet. Tegel!

Du har aldrig varit prins Jöran, du är en slug smart jädrans skicklig ...

JÖRAN PERSSON

Med tegel bygger man borgar. Utan Tegel inga Vasar.

En Vase håller bara när bandet är starkt.

Se, (drar ut ett strå ur en bunt) glider ut och knäcks som rön.

Ihop är vi starka ...

KUNG ERIK

...och kan slå den där lymmeln Fredrik i ändan, den falske hale fan.

Tre Kronor vågar han föra i sitt vapen.

Det vet varenda furste runt halva Europa att;
De TRE Kronorna har vi i Sveriges, Götes och Wendes konung haft sen fornt.
Varför skulle annars slottet, mitt slott heta TRE KRONOR om det inte vore så...
(Fastnar i något, kommer av sig)
Undertecknade inte Magnus Ladulås med Tre Kronor kanske, med Kungligt
Sigill, 1277, det var över hundra år före Margrete och Unionen.
Eller hur?

KARIN FRILLA

Tre Kronor, vad gäller det?

KUNG ERIK

Fredrik säger Magnus Ladulås hade kronorna som pynt, som dekoration.
Att de stammar från Kalmarunionen med Sverige Norge Danmark, så han har
rätten till dom. Idiot!
Har dom aldrig hört talas om Albrecht av Mecklenburg 1372.
Han hade Tre Kronor och det var tjugo år innan någon fått en endaste idé om
Tre Kungadömen Sverige, Danmark, Norge. Trams.
Dräpa danskarna det är det enda som hjälper.
Och det skall vi snart.

SCEN 12

/Alla/

(Kommer ut från kyrkan.)

LELLE ABRAHM

Tidningar! Posthästarna har kommit. Post från Väst.

HELGE SPEJARE

Tillkalla Hoffmann, samla rådet!

Jag har Jürgen von Holles Befallningmand med!

LILLIS

Det är Helge.

Kom, Helge Spejare har kommit tillbaka.

Han har von Holles kapten med.

ALLA

(Ropandes samling, kom etc)

HOFFMANN

Vad händer? Har Jörgen von Holle anländt?

ANDERS SADELMAKARE

Hans befallningsmän kom med posthästarna.

HOFFMANN

Post från väst?

ANDERS SADELMAKARE

Kom genom västerport nu, medan vi var i kyrkan.

TRUMPEN

Vad med våra spejare?

ANDERS SADELMAKARE

Helge var med. Ja, han såg frisk ut.

Ingen annan, som jag såg. Kom nu.

PACKE MAURIDTZEN

Borgermestere! Hövitzmän!

Borger i Ronneby! Og hersteds tillflyktede!

Mit navn er Packe Mauridtzen, jeg er Befallningsmaend ved Jürgen von Holles Nieder-Sachichiske rytteri. Med stor styrka ankom vi til Åhus i fredags.

Dette er Anders Bing også han Befaldningsmand.

Det er våres opgave at tileder fortälje at von Holle afvagter Greve Schwartzburghs ankomst fra Hälsingborg.

Og at Konung Fredrik er vel bekendt med hvad der intruffet i Östra Härad.

Det er min pligt at af eder erhålle en forsikran:

At I alle sammen forsikrer jeder Konung Fredrik tro og at i bliver och holder jeres by, Ronneby.

ANDERS SADELMAKARE

Og hvorfor kommer kun I sölle fem man, befalningsmän, det er godt.

Men hvor er rytteriet?

TRUMPEN

Svensken står i Lyckå!

I står i Åhus?

I må se at komme afsted.

HOFFMAN

Tyst! Låt oss lyssna.

HUMLEJÖNS

Hoffmann! Ge dom lov att begripa.

Översten Holle, han är ju från Sudtyskland.

Ho, skulle han ens veta var Nättraby ligger?

HOFFMANN

Ni har både rätt och fel. Men Packe här känner jag personligen.

PACKE MAURIDTZEN

Obersterns order adlyder jeg.

Og min opgave står klar:

”Hurtigst muligt tage mig tilbage med en trohedsforsikring fra folket i Ronneby.”

Men borger, situation står fullständigt klar för oss allesammen.

Og bliv vid mod, en vældig hær er på Marschen.

HOFFMAN

Ni känner ikke hela omfattningen. Lyckå Slott föll i Fredags den 25e.

Hardenberger gav sig fången. Swensken står i Lyckå.

PACKE MAURIDTZEN

Lyckå har fallit? Swensken står, når skedde detta? I fredags?

Vi må ha ridit om hinanden. Idag har vi søndag.

(spridda kommentarer av stress och hets)

Tidligst, Tirsdag, dog senest Onsdag. Onsdag om middag, så ser I rytteriets fanor her. Der vill ses flere faner.

Så bliv. Tag ikke tuld på hinanden og tag ikke gods ud af byen.

Hold sammen!

HOFFMAN

Kong Frederik har forstått! Vi holder sammen!

/FLERA/

Vi holder sammen. Vi holder ud!

PACKE MAURIDTZEN

Undsætning är på väg. Svär ni Fredrik Tro?

ALLA

Ja, leve Kong Frederik!

PACKE MAURIDTZEN

Og vi må tilbage på farten.

HUMLEJÖNS

Nya hästar. Fram med friska hästar till våra räddare.

PACKE MAURIDTZEN

Det behöves ikke. Skaf frem en båd.

TRUMPEN

En båd? Hvorfor det?

PACKE MAURIDTZEN

Vi segler til Sölwitzborgen! Og rider derfra til Åhus.

HUMLEJÖNS

Våra hästar fejler intet. Det är prima hästar.

TRUMPEN

Ja, seglar gör ni inte på det hållet idag, inte.

SALTÄNKAN

Sjöbrisen mitt i näsan. Det blir till att ro det.

HOFFMAN

Jag begriper inte. Ni försinkar undsättningen.

CAPTAIN CLERCK

These men will never come back.

They are afraid. And I am afraid they have a reason.

HUMLEJÖNS

Är det röven som ömmar så sök till sadelmakarn här.

Hans nävar syr er länets lenaste sits.

TRUMPEN

Med tal om ömma röven siktar du högt. Här är det snarare kulor som saknas.

Clercken har rätt.

ANDERS SADELMAKARE

Det luktar slug hare.

PACKE MAURIDTZEN

Det finns flera svenska fanor ryttare under Kung Eriks franske överste de Mornay någonstans lige på den anden siden grenzen. De bevæger sig ost på.

Hvor går de ned? Lönsboda, Konga Tingsryd, ?

Svaret på dette spørgsmål vil jeg ikke opdage langs Kungslejden ved Hällaryd.
Med fem man stark tropp, og med glödgede tänger om de der kulor er jeg bange
svensken får vår beliggenhed ud af nogens strupe. Så er I på röven.
Lige meget hvor söde lene sadler i laver.

CAPTAIN CLERCK

Wonderful! There is no victory. No victory ever with such scouts.
You don't want to know where you're enemy are!
I am spelling defeat.

MARIT

Nu tycker han med det luktar hare.

PACKE MAURIDTZEN

Kong Frederik selv har jaget på Greve Schawrtzburgh. Nu tror jeg den
opgörelsen den heter.
Oxer på skibe, Greve i sadelen. Rytteri till Ronneby.

SALTÄNKAN

Det står klart som Saxemaras sol att den där Greven han har handlet med
Köbenhavnerer förr.

ANDERS SADELMAKARE

Säkra betaling för du leverer.

MARIT

Synd bara det är vår röv som brinner för deras handel.

HOFFMAN

Och von Holle marscherar inte allena?

PACKE MAURIDTZEN

Hoffmann. Spörger jeg dine saltdränger om din mening?

Jeg er en simpel befalningsmand.

Oberst von Holle haver gode faner, prægtige fennikor kneckter.

Men Hoffmann. Det er icke en armée for krig.

Den armée mangler Konge.

Hvis ikke konge så en Grefve, det mangler den også.

Se nu till at Ronneby beholder sin Konge.

Og se til at få frem den der båd.

Hvis I overhovedet vill få nogen hjælp.

Vi skal afsted.

CAPTAIN CLERCK

War is fought everywhere, constantly.

Try to avoid war. Hah! War will find you.

Guards down.

Bloody Germans. Will never win a war. Never. Ever.

To busy planning.

SALTÄNKAN

Kan inte nån snart hitta en fiende till honom. Så vi får fred.

MARIT

Fiender, det finner Clercken själv. Eller uppfinner.

SALTÄNKAN

Som du?

MARIT

Nej som du.

KLUGE

Som ni.

LILLIS

Han kanske är kriget själv.

ANDERS SADELMAKARE

Det är illavarslande när en som Captain Clerck ändå är den som ger en hopp.

Far kände krigets snöre sade han.

Känner ni det.

KLUGE

Det är törsten som snörar strupen.

Men den kalla handen kring hjärtat, den är kriget den. Jag känner igen den.

Det taget slipper man ikke af med utan att ha brugt svärd.

ANDERS SADELMAKARE

Att hugga sig fri från skräcken.

TRUMPEN

Ja eller sticka.

ANDERS SADELMAKARE

Fly!?

TRUMPEN

Nej, sticka ihjäl. Sticka sig fri. Fri från att dö. Se fiendens blod före sitt eget.

CAPTAIN CLERCK

Hoffmann.

I would like to offer my assistance to the raadt-council.

In matters concerning defense. Speed, men, preparations, for a siege.

Belägring, fattar ni. We speak days, so better hurry up.

HOFFMAN

Anders, få fatt på folk, vi ses i Rådstugan klockan 2.

Nu gäller det att hålla ut. Det gäller alla.

(Aktivitet utbryter)

AKT III

SCEN 13

/KUNG ERIK, CHARLES de MORNAY, JÖRAN PERSSON,
GENERALAMIRAL KLAS KRISTOFFERSSON HORN, KARIN FRILLA,
HELGA FRILLA, ÖVERSTE BAGGE, OFFICER, ÖVEROFFICER

/

På Calmare Slott

KUNG ERIK

Nej, tvärtom, jag tycker det är fint väder.

Stjärnor står ståligt i vårt hus.

Jag är på gott humör. Vi anfaller!

DE MORNAY

Schjällfallét, tres bien, pas tut, le artillerii!

Non kanon, Rey Erick! Non Canon!

HORN

Kanonerna kommer inte fram på vägarna, det är för sankt.

Ja, fram kommer dom, men inte till Ronneby, det tar en dryg vecka till minst.

KUNG ERIK

Skit i kanonerna. Dom behövs inte.

HORN

E de så klokt det att belägra en stad utan artilleri.

JÖRAN PERSSON

Har du sett Ronneby?

Du behöver inga kanoner.

Där är berg ikring på alla sidor. (Visar karta)

Du seer rätt ner i staden, tja byn. Kan rulla in skotten.

HORN

Snäckebacken. Där ska vi stå.

KUNG ERIK

Vi ska krossa Ronneby.

Den sista Dackelusens näste ska väck. Sätt igång.

Nu ska vi skrämma skiten ur Hoffmann.

HORN

Vi mönstrar i varje fall elva fännikor att aftåga med ifrån Calmar i morgon bitti onsdagen den 30e Augusti.

DE MORNAY

Y tout le force de Åke Ferla et förstärkning, dans arrivé au Lyckå .

HORN

de Mornay har rätt. Det blir ytterligare sex fännikor. Som redan står i Lyckå.

Vi mönstrar alltså över femtusen man, kung Erik.

Till fots. Plus. Et plus.

Åtta fanor rytteri, två finns redan på plats i Lyckå.

Det gör totalis tio fanor. Dryga 3000 ryttare. Arméen räknar alltså 8000 man.

KARIN FRILLA

Ingen bleking har sett slikt. Så många.

Se Smålands män på marsch i Blekinge.

DE MORNAY

Non svenska springare. Au bayern, alleman, tysk kraftig tung, un force the cavallijere. A fronté. Le cut. Scwack! Schwack!

JÖRAN PERSSON

Jag är enig med de Mornay, tyska ryttarna i fronten.

Dom är utmärkta, skär som en lie.

Obarmhärtigt effektiva, dock dyra, mycket dyra.

HORN

Vad säger kunskaparna, har vi nya tidningar om Ronneby fått förstärkning?

Peder Stingers två fännikor har väl legat hela vintern och feset där.

Men friska riktiga knecktar, har dom några?

JÖRAN PERSSON

Skottar, få, men kunniga. Känt folk. Captain Clerck!

DE MORNAY

Le Clerck! Au Ronneby. Mon Dieu. Aha, quelle charme.

Une bataille, Again Captain.

HORN

Är det sant? Är Clerck i Ronneby. Hur hamnade han där?

JÖRAN PERSSON

Han var väl på jakt efter ”The Enemy” och han tycks ha funnit den.

Bekymra er inte om vår käre Captain.

Jag vet hur man får honom ur striden.

HELGA FRILLA

Det vet jeg också. Men att ni kände till Captain Clerks...

KARIN FRILLA

Helga! Schtyst!

DE MORNAY

Va! Få Clerck Ur striden? Hurdå?

KUNG ERIK

Vi köper honom.

JÖRAN PERSSON

Han är ju för bövelen skotte.

HORN

Och jag har fler män än vad som ryms på vägen.

En armé så stor att Clerck förstår precis vad det handlar om.

KUNG ERIK

Han får inte se hela.

Mornay! Tar vägen över Konga. Det är längre. Rid Västerut Längs gränsen.
Men minns. När ni korsar in till Blekung. Var stora.
Aldrig små patruller. Ni ska kväsa. Vi ska ha ett koppel Kongabönder.
Ta dom levandes. Anslut i Ronneby.

ÖVERSTE BAGGE

Ers Majestät. I Ronneby finns där en pallissad, med grav framför.
Graven framför pallissaden. Vi behöver stormningsgrej.
Jag må påminna om tider till transport, till konstruktion, till...

KUNG ERIK

Graven får de fylla med faskiner.

OFFICER

Av vad?

KUNG ERIK

Av Vad? Av Fasces! Risknippen. Faskiner. Av vad? Av Vasar.
Är det känt? Vasar av ris. Ha, ha. Det är nästan för bra.

ÖVEROFFICER

Ers Majestät. Vid avancemang utan artilleri.
Oskyddade soldater som anfäller utan artilleri, så så...

KUNG ERIK

Så vaddå?

ÖVEROFFICER

Så skjuts man Ers Majestät.

KUNG ERIK

Nja. Först håller försvararna inne elden? Väntar.

ÖVEROFFICER

Ja, ers Majestät.

KUNG ERIK

Väntar tills man kan se ögonvitorna på anfallaren?

ÖVEROFFICER

Naturligtvis Ers Majestät.

KUNG ERIK

Vad ser man då.?

Jo då ser Ronnebys borgare framför sig; Jon Gummesson och Gumme Jonnsson,
Jon Gummesson och Kongakarlar hela bunten.

Kånkandes på vasar av ris att fylla Ronnebys grav med.

DE MORNAY

Ers Majestät vill ha Kongabönder au schield?

KUNG ERIK

Vi ska skicka dom fram mot pallisaden.

Risknippen i Vallgraven och kända ansikten för Ronnebyborna.

Som en hälsning till gamla Dacketrakter.

Om nu borgarna ställer upp till försvar låter vi dom se.

Kongas manfolk bereda vägen för min armé. Sânt spel, det hade far satt pris på.

Jöran, vad tror du?

JÖRAN PERSSON

Mon gamle Hoffmann han fattar han också.

Men är vi själva säkra, ligger Greve Schwartzburgh ännu i Hälsingborg?

DE MORNAY

Han ligger. Ingenting (h)änder. Ytan et Je får rapport.

JÖRAN PERSSON

Det tar väl tid att få betalat af dansken.

KUNG ERIK

Och i stjärnorna står Schwartzbourg stilla.

Han syns först när mina kanoner hunnit fram. Så ska vi slåss. På riktigt.

Men nu ska vi först plocka gamla gäss.

HELGA FRILLA

Karin, jag tror jag provar det franska äventyret.

Kunglig hofleverantör är inte för människor som mig.

Vi vill ha det friare.

KARIN FRILLA

Pass gott på dig själv. Jag förstår dig så väl.

Själv bliver jag, här finns som sagt, nämligen några gäss att plocka.

HELGA FRILLA

Gäss är gott. Men jag ville få prova Pomeranser pratar han om.

En slags brandgult äpple från Kina eller England.

Det är som att äta våt eld. Och harsyra, samtidigt, menar Majestätet.

KARIN FRILLA

Mina Gäss ska inte spisas. De ska bara dräpas. Mon inte Mornayen har franska frukter till dig. Som du klarar utan tänder

SCEN 13

/FABIAN FRA STRAALSUND, HUMLEJÖNS, ANDERS SADELMAKARE,
PEDER STINGER, HOFFMAN, DELINKVENT, BÖDEL/

FABIAN FRA STRAALSUND

(Står vakt på palissaden)

Jomän vi kunde flyttat förr, för länge sen så kunde vi sökt oss bort.

Nu står vi här bak en palissad.

Du är humlehandlare, Anders sadelmakare och jag kleinsmed.

Där står visserligen en ansenlig hop svensker där! Tusentals vad jag kan se.

Knektarna köar väl helt nere i Leråkra för att få komma in och delta i festen.

PEDER STINGER

Inte än. Men sen. Det du ser är Kung Eriks egen kelgris

Överste Åche Bengtsson Färla och amiralgenralen Claes Kristoffersson Horn.

De fält-tecken jag sett hittills, säger sex fännikor.

Clerck är enig, sex. Och två geschwader ryttare.

Där står drygt tvåtusen till fots och knappa tusen till häst.

FABIAN FRA STRAALSUND

Exakt. Det är ju vansinne.

ANDERS SADELMAKARE

Tror inte Fabian förstått din poäng Stinger.

Detta är förtroppen Fabian.

Senaste kunskapen säger Kung Erik lämnat Lyckå med ett regemente.
Med femtusentill. Det är då det blir kö att komma fram i Leråkra.

FABIAN FRA STRAALSUND

Bättre fly, än illa, nej, nej..

ANDERS SADELMAKARE

Fly kunde vi gjort.

HUMLEJÖNS

Fly! Fy Fan! Aldrig i livet din Rövskalle.

FABIAN FRA STRAALSUND

Varthän skulle vi fly? Men kanske, så nu, exakt nu då, innan detta tar full fyr.
Vi svor kongen huld och trogen vid Kyrkan i Söndags.
Så innan tisdag, senast onsdagmiddag skulle där vara förstärkning.
Nu är det lördag. Jag skulle varit till Bröllopp.

HOFFMAN

Ni känner alla Konung Eriks framställan som levererades igår.
Om att nedlägga alla vapen och uppge staden. Betala brandskatt mot att få
behålla livet. Vårt svar har levererats.
I det avvisas uppgivandet. Såfromt icke Stingers danska fennikor får aftåga på
förhand. Og att detta är det riktige krigzbruk.
Nu må vi vänta. Tiden arbetar för oss.
Ingenting har hörts från Sölvitzborgs hållet.
Trots upprepade brev och ...böner.

ANDERS SADELMAKARE

Har Jörgen von Holle gått från Åhus säg onsdag, de borde komma hit perfekt i morgon. När Erik ställt upp för anfall. Kanske får vi se två arméer drabba samman.

HUMLEJÖNS

Vi släpper in von Holles knecktar genom Västerport.
Raskt ridande igenom byn, så ut igen igenom Österport.
Ett överraskande anfall, slår som en knytnäve rätt in i svenskens sammanpackade armé.

HOFFMAN

Så stänger vi porten. Sen ska det nog bli krigat. På rätt sida stadsmuren.

CAPTAIN CLERCK

Muren? Now that is a Rövskalle! You are down right mad, Mr Mayor.
A frontal assault like that, is pure imagination.
Your own forces will be squeezed.

HUMLEJÖNS

Vad säger han nu? Glad att det äntligen luktar batalj.

FABIAN FRA STRAALSUND

Han påtalar det faktum att ett sånt anfall som Hoffmann och du föreslog innebär att ens egna styrkor kläms samman totalt i portarna.
Som att ta ett sommarkalvaskutt rätt in i helvete.

HOFFMAN

Käre, dyre, dear friend Captain Clerck, you are not just, the best scotsman I'll ever know, but you are a man of sword, of war.

Din krigarattityd krävs nu. Svik inte oss. Svik inte din krigarsjäl.

Bliv. Clerck. Slåss. Med oss.

CAPTAIN CLERCK

Kan du beaultaula förskott?

FABIAN FRA STRAALSUND

I love you Clerck. Men jag är orolig över din rådsstrategi Hoffmann.

Vad är livet värt?

HUMLEJÖNS

Mitt och de minas värderar mer än jag kan gälda. Och jag litar inte en meter på svenskens ord. Icke. Därute står där järn. Så må de smaka desamma.

HOFFMAN

Jag oddsar på att den unge Kungen är halstarrig. Och fin från salongen.

Han klarar inte Krig. Det är skitigt. Blodigt. Lerigt.

Erik har redan flytt, hem till skithuset, förlåt toilette chambre de privatye suite, de skit. Au Calmare Slott.

FABIAN FRA STRAALSUND

Kul odds och spela på. Kungens röv.

ANDERS SADELMAKARE

Med oss som insats.

FABIAN FRA STRAALSUND

Jag är redan torsk tjugo hjortskinn till Trumpen. Så visst.

OFFICER

Undan. Vik gata. Gör plats för delinkventen. Här ska räftsas.

HUMLEJÖNS

Nå ska det va nödvändigt.

ANDERS SADELMAKARE

Han är ju tjuv! Dubbel tjuv.

FABIAN FRA STRAALSUND

Vem hade inte varit det i dessa dagar. Om man inte varit hemma vill säga.

HUMLEJÖNS

Du är inte tjuv. O du är inte hemma du är fra Straalsund.

ANDERS SADELMAKARE

Fabian har ju bott här i tjugo år.

Men han där är tjuv. Och ska dingla som en tjuv.

FABIAN FRA STRAALSUND

Ja, annars, men i dessa dagar. Snart är vi väl alla döda.

ANDERS SADELMAKARE

Just dessa dagar ska tjuvar dingla. Det är då det gäller. Då gäller det.

HUMLEJÖNS

...att inte visa storsinnet. Eller dumhet.

Jag menar vi har behov av alla händer. Just nu behövs allas nävar.

FABIAN FRA STRAALSUND

Ja, nu ryker hans händer all världens väg i varje fall. Tchjock!

Där slapp han högran.

ANDERS SADELMAKARE

Du tänker som en fattig Jöns. Då är det lätt att ha stort hjärta.

Men hur många av oss tordes stå här, lämna hus familj och lager utan husbonde.

Ginge där tjuvar lösa. Så upp med fanskapet i galgen bara.

Stryp han långsamt så folk ser ögonen poppa ut.

Så törs jag stå kvar mot swensken.

Ska du stå skuldra med en tjuv så stå inte vid min sida.

HUMLEJÖNS

Lite överspänd i dag?

ANDERS SADELMAKARE

Skit ner dig.

HUMLEJÖNS

Jag tänkte bara.

FABIAN FRA STRAALSUND

Gör inte det Jöns. Tänk inte. Gör som vanligt, låt tungan löpa.

ANDERS SADELMAKARE

Inte dagar som dessa. Då håller vi käft.

FABIAN FRA STRAALSUND

Har du nånsin tänkt på...

HUMLEJÖNS

Nej!

FABIAN FRA STRAALSUND

Varför vi blev?

ANDERS SADELMAKARE

Blev till?

FABIAN FRA STRAALSUND

Nä, blev, stannade här, blev kvar.

HUMLEJÖNS

Vi har ju alltid vatt här!

ANDERS SADELMAKARE

Ronneby är en mycket gammal stad, den har alltid överlevt.

HOFFMAN

Så det ska vi göra nu också. Lås portarna med kedjor och sigill.

Det kostar huvudet att öppna från och med nu.

Varken in eller ut.

Gnäll bedjan och vrål. Den som inte tystnar smakar stål.

Förstått. Vi har bara varandra. Utan ett oss står vi allom allena.

SCEN 14

/ KUNG ERIK, JÖRAN PERSSON, OFFICER, ÖVEROFFICER, HORN,
ÖVERSTE BAGGE

HORN

(På Lyckå Slott)

Majestätet anländer i högönsklig välmåga, hoppas jag.

Välkommen till Lyckå.

KUNG ERIK

Mig felar intet.

Men Blekingen är en slug satan som ska kuvas prompt.

Från Brömsebro och hit, fyra mil från Grentzen, har vi dragit,

intet skinnandes eller brännandes. Intet.

Med förhoppningen om att Blekingeborna skulle gå oss i möte.

Men vad hände?

HORN

Ja, vad hände?

KUNG ERIK

Samma natt vi kommit lite in i landet så snuppade de en hel vagn, en fora, som blivit efter. Brände godset och klyngade opp två av de våra knektar med båda harnesk och värja i ett träd. Hängda.

För allom att håna och bespotta.

JÖRAN PERSSON

Konungen har sig låtit besjunga af sin frilla. Ja ni hörde rätt.

Hon har utbett sig för allmogen i skogen.

Inbillat Majestätet att fara varligt fram. För en säkrare seger.

Jag misstänker det är slut med silkesvantarna nu.

KUNG ERIK

Sänd genast hakeskyttar och tjugo ryttare ur var fana i kring, bränn, dröp, plundra. Slå allom ihjäl på vägen till Ronneby. För hit boskapen.

Detta landskap ska få se vem man mopsat med.

Furstar hämnas tusenfallt.

OFFICER

Här luktar härsket fett och fesen rövesvitt.

ÖVEROFFICER

Va fasiken tror ni.

Borgen har varit belägrad i flera veckor, några kom undan, men resten har vi fint bevarade i fångsligt förvar.

KUNG ERIK

Lyckå Borgen; fallen. För Tre skott. Rehnskt, kallt, nu. Bägare!

Vi har intagit en dansk borg. Det ska firas. Ha.

ÖVEROFFICER

Naturligtvis Ers Majestät.

Sen väntar Nättraby, ett listigt land, så Ronneby, bara tre mil borta, ligger byn, omgiven av ån på tre sidor.

KUNG ERIK

Omgiven på tre sidor? Hur fan rinner den ån?

ÖVERSTE BAGGE

Det är en dansk å.

JÖRAN PERSSON

Den är väl full. Ån.

ÖVEROFFICER

Byn kanske är rund. Ja, Rundeby?

KUNG ERIK

Rundeby. Den fjärde sidan?

HORN

Fjärde sidan består av en gammal vall.

Jordvall med numera förstärkt palissad. Palissad i trä.

Sen har man låtit gräva ut graven framför.

Värst är spetsade pålar i dolda gropar, men detta är inte fullt ut genomfört.

ÖVERSTE BAGGE

Hade inte vattenståndet varit så lågt borde de kunnat leda vatten genom graven.

Men det är mest ett brett dike. Fast man kan inte hoppa över.

Så det krävs belägring.

ÖVEROFFICER

Men artilleriet står ju fortfarande och stånkar med oxarna i Brömsebro.

ÖVERSTE BAGGE

Så väntar vi ett par dagar till, skjuter ett hål i porten och paraderar in.

Hur svårt kan det vara.

Vi är över åttatusen man, ska vi ha lottdragning om kvinnfolket, där är väl inte mer än ett par hundra, på sin höjd tusen. Som kan va nåt att ha.

KUNG ERIK

Lottdragning är en bra idé.

Men vänta på artilleri. Nix. Här väntas icke.

Vi ska hasta.

HORN

Hasta! Varför Ers Majestät?

KUNG ERIK

Vem är Kung här?

Jag vill visa dom sturska hur svenskt kungligt stål biter.

Som Hertig på Calmare slott tvangs jag åsyna huru de fege löpa över gränsen som trinda ekorrar. Nu är jag kung.

Kung i ett rättmätigt krig. Nu faller hammaren.

JÖRAN PERSSON

Att besegra är en sak, förnedra är värre än döda.

Det ger sår i själen senare.

Och hastmod i krig skänker guld men kräver lätt liv.

KUNG ERIK

Sår i själen. Bra.

Så glömmer dom mig inte, när huldhedseden väl har svurits.

Sedan gör man som Kungen säger.

Ronneby ska intas den fjärde septembris.

HORN

Om tre dagar!

Ers Majestät, Avaskär och Lyckå har fallit.

Men Blekinge består. Det är fientligt folk. Armén måste slå sig fram bitvis.

Kungen blev ju själv varse hur knecktarna snappades.

KUNG ERIK

Framåt bitvis. Det plägar arméer göra.

Och Horn, leder själva anloppet till Ronneby.

Efter straffexpeditionerna kommer allmogen att tigga om vårt beskydd.

Krälandes i sitt eget blod kommer krypen och kvider.

HORN

Och tanken om belägring utan artilleri får sin förklaring nu? Berg kring staden i all ära men vi måste få tryck på. Det kräver fältschyts. Kulor och krut.

JÖRAN PERSSON

Några friska grenadjärer som kan konsten att slunga och så hederliga fyrverk.

Rött regn och vita stänk. Druvhagel och eldbollar på det så.

ÖVERSTE BAGGE

Ja, tjära har dom ju själva levt av och har i rikt mått, så några glödande slungkast, från kullarna ikring, så brinner byn som en brasa.

KUNG ERIK

Låt mig presentera den niedersachiske grenadjären Hans Hellberg.
En finurlig fyrverkare. Här. Tjära. Tallrötter de kokar. Och säljer till tysken.
Ronnebysvinen. Låt dom smaka tjärstoppad svinablära.
Med eldregn.
(Låter förevisa eldregn)

ÖVEROFFICER

Och tjäran, ers Majestät, slungas av Hans, Heinz, Felix rätt in i
staden från Snäckebacken och berget här ovanför pallissaden.
Ers Majestät, det är förödande.

KUNG ERIK

Exaktamundo.

JÖRAN PERSSON

Så brinner hela bytet.

KUNG ERIK

Inte hela. Halva bytet brinner.
Ni trodde det skulle behövas artilleri för att se knecktar få eld i röven.
Kongabönderna fyller graven. Fyrverket tar fart.
Vad händer, alla de menig man som har ett hus, rusar för att rädda sitt,
en splittrad motståndare, utmärkt.
Våra feta bayerska vänner sätter fart mot pallissaden.
Vad sa ni lottdragning absolut.
Vi har inte plats till alla fanor ens, vad med fännikorna.
Tusen madamer, där må lottas om plundringens tågordning.

Vad säger du Jöran.

JÖRAN PERSSON

Det är en kvick lösning. Kungen är våghalsig dock icke så klok.

Ronneby brinner ned.

Knektarna blir vansinniga, afmäktiga, ty här finns inget mer att plundrandes
bekomma.

Så frågan är hur mycket av Ronneby vi kan bränna?

Om knektarnas sold ska hämtas i byn.

Även om det frestar på Majestätet som väntat så länge, så betänk at fetare byte
finns inte förrän i Malmö.

KUNG ERIK

Hör här. Borgarna släcker när vi stormar. Och är färdiga tills vi står och sticker
honom ned som tack för gott värv.

Knecktar ska hållas svultna. Sugna på rov.

För de ska nämligen härja. Och vilja härja vidare.

Ronneby ska dem icke mätta. Elden skall också få ta sitt.

Brand. Utplåning.

Hoffman! Jag drager mitt svärd och klyver fars knut.

Askan ska sen blåsa bort. Och Ronneby ur minnets hukommelse förtvina.

HORN

Ers nåd, det är den först septembris nu i natt. Varför sådan hast?

KUNG ERIK

Hast! Trupperna marscherar till Ronneby på två dagar.

Vad hände förra året när jag var fullt upptagen med att hugga huvudet av
Hertig Johans polska makas perukmakare. Vad hände då?

JÖRAN PERSSON

Stjärnor, jawohl. Tyd deras spår. Men Ers Majestät!
Det här är allvar.

KUNG ERIK

En privat liten hälsning till Kong Fredrik. Exakt, det är allvar.
Vad timade den fjärde septembris i fjor?

JÖRAN PERSSON

Elfsborg! Elfsborgs fästning föll fjärde september förra året.
Din satan, jag tror du lärt din Machiavelli.

KUNG ERIK

Lärt? Jag njuter den!
Smisk ska Fege Frederik få. Jag giver honom krig.
Krigs-Erik Rex och Kong Fred-Erik. Ha!
Ingen av dessa översta officerare spelet begriper.
Ni tror det handlar om en stad.
Ni tror det bara är ett anfall.
Det handlar om att knäppa Frederiken på nästippen.
Spliff!!
Han tar Elfsborg, smädeligen uppgivet, stänger av oss från Västkusten .
Då ska jag visa vad som sker med danskens gamla rundeby.
Den intas inte. Nej, nej, nej! Den försvinner.
Och det gäller alla härader från Småland ner till kusten.
Blekinge ska äntligen göra skäl för namnet sitt.
Lägg det öde. Låt där bliva bleke.
Låt intet röra sig, inte en krusning.

Låt det bli dött. Änteligen.

OFFICER

En depesch ankom. Svar från Ronneby?

JÖRAN PERSSON

Läs!

ÖVEROFFICER

Ers kungliga Höghet, Svea, Göthe, Wendes hmmmhmm Konung.

KUNG ERIK

Svaret!

ÖVEROFFICER

Rådet afslår begärd ovillkorlig nedläggelse av vapnen.

Brandskatt kan accepteras.

Villkor ställes att danska fänikor under Peder Stinger fritt kan aftåga.

Så är rätt krigsbruk. Osv, rådet.

JÖRAN PERSSON

Dom vill betala. Dom vill förhala.

KUNG ERIK

Ha Hoffmanns stake veknar men pungen har han full. Redo att betala.

Låta fienden fritt aftåga. Det är en skymf. Idioti. Rätt krigsbruk

ska den hale fan inte ta som ord i sin mun.

Han kan ta sig i arslet.

Afslag. Jag ska visa vad som är rätt krigsbruk.

Betala brandskatt, så ska ni få leva.

Annars ska jag inte bara inta erat Ronneby, utan sedan bestämmer jag även över era halsar. Och era ägodelar. Allt ska läggas för fäfat.

Jag tänker låta hugga ner allt.

Män, kvinnor, ja sälja dom till tsaren af Ryssland som slavar.

Bättre ett öde land än ett fiendeland.

Detta är Sverige. Danskarna har bara inte begripit det ännu.

Blekungs härader blir Sverige utan dessa blekingar.

Danskjävlar!

SCEN 15

/Alla/

MARIT

Är det offret som krävs för vår saktmodighet, så må jag betala.

Sofian är försvunnen. Men väck må vi med Lillflickan.

ANDERS SADELMAKARE

Abrham. Du hjälper din mor att finna vägen ut.

Så tror jag detta är natten till den yttersta dagen.

Fly för livet. Jag lägger min själ i Hans händer.

MARIT

Och Emma?

ANDERS SADELMAKARE

Jag ska göra vad jag kan att hålla henne an. Nu vattnar hon taket, däruppe bland getterna i skummet. Mot brand.

LELLE ABRHAM

Jag viker mig. Men det är för sista gången far.
Sista gången du bestämmer över mig.

ANDERS SADELMAKARE

Så länge du bor under mitt tak...

LELLE ABRHAM

Så länge du har ett tak, nyvattnat. Jag bygger mitt eget.

MARIT

Vi ska skiljas som vänner.

/::/

JEANNEDÄKAN

Vi flyger tillsammans.

SOFIAN

I luften genom molnen mot horisonten.

JEANNEDÄKAN

Så ses vi i evigheten, eller i morgonbitti.

SOFIAN

Din mor finner mig snart. Så ska vi ut trots lås och regel.

Det är avigt du biter dig fast.

JEANNEDÄKAN

En avig, en rät, en avig och en till.

I månens sken syster, i månens sken syns den. Skillnaden.

Du vill stiltje. Jag lever av storm. Så flyg nu. Far.

/::/

CAPTAIN CLERCK

Oh what a jolly Good Mooorning! When the fighting is dawning!

Six fennicher at front, I know these guys.

If you don't fight, I join them out there.

Finally war. And here they come the first.

TRUMPEN

Det där är folk jag känner igen.

Det är Jon Gummesson och Gumme Johnsson och Jon...

HUMLEJÖNS

Det är Kongabönder allihopa.

LILLIS

Ska jag skjuta nu far? Är det nu jag ska trycka?

HUMLEJÖNS

Jag vete fan. Det är ju Kongafolk. Ja...

LILLIS

Där tröck jag. Där föll han!

TRUMPEN

Var blev Hoffmann av? Och Kluge?

HUMLEJÖNS

Fler kommer falla. Nu faller de. Nu anfaller de.

/::/

(Blodbad / theater, musik, eld och skuggor/ KAOS)

SCEN 16

/KLUGE, SOFIAN, MARIT, HUMLEJÖNS, AMMAN ANGELICA/

SOFIAN

Hundratals drog de runt om byn.

Vita svävande.

Jag såg själarna varsla om vad som skulle stå.

Såg över ängen.

Dimmedugg. Far sa, ”augusti dimmedugg” däka.

Drar med båd vann och våra tankar.

Fruktan flår dig. Se inte så på dimman däka.

Fasan sa jag. Fasan for i de dimmor.

Månen Blänkte.

Blodet Rann.

Rann!

Ack, vi där. Kurr. Åhh! Svava!

Ån rann.

Erinnerung!

Ronnebyån rann röd den dan.

Ån rann röd av död.

HUMLEJÖNS

O det är ingenting mot igår. Då flöt där klasar med kroppar.

Lik som, liksom, blödde i strimmor om man säger,

Så de blev pölar i vattnet av blod.

Nu, nu är det ingenting. Ingenting, mot i går.

MARIT

Jöns, du är den mest klampande människa jag känner,

fager och försiktig som en björn.

Tack Käre Gud att du lever. Hvad med Anders?

HUMLEJÖNS

(Tiger)

KLUGE

Han dyker upp. Anders kan man lita på. Han dyker upp.

MARIT

Det är just litandet som skrämmer mig.

KLUGE

Hurdå?

MARIT

Han har skyddat hemmet och företningen, verkstaden.

Hans hudar till sadlarna, verktygen.

Att han inte vek undan. Litandet...

HUMLEJÖNS

Anders gjorde just det.

Jag såg ham dräpa fyra, som i huset erat trängde in, två föll i dörren.

Så kom där många, jag blev väck, sen såg jag huset erat brinna.

MARIT

Och Anders?

Näh.

KLUGE

Vet någon något efter inferno?

HUMLEJÖNS

Jag vet inte ens var jag själv är.

KLUGE

Jag menar dock jag såg din Emma, eller nu var hon mer den där Jeanne..

Svart i synen, svart skinn längs hela kroppen, armskydd, benskydd...

MARIT

Du såg henne!

KLUGE

Inne i staden. Tyvärr.

Skuttandes över taken.

Kan inte tänka mig nån annan som rör sig så. Annat vet jag ej. Jag flydde allena.

HUMLEJÖNS

Jag med...

MARIT

Var blev du av?

HUMLEJÖNS

Efter de brutit igenom. Vi drevs mot torget. Det vitnade och svartnade.

Måste ha slagits ned. Jag vaknade till om eftermiddagen, under en hoper bröte och Torkel Skinnare.

MARIT

Under Torkel?

HUMLEJÖNS

Han var stucken i buken. Han stank ju förr, men nu fy fan.

Hanses involmer flöt ut över mitt bröst.

Tvårdöd och tung som en oxe.

Tack Gode Gud och Tack Torkel för livhanken.

CAPTAIN CLERCK

As I said. Didn't I say? This is a pregunpowder position.

Un-de-fend-able! What happened?

Total annihilation, putz väck!

Never been proved so right in my entire life.

But where can I call my bets.No money. Nothing left.

Swedes, danes, pah!

There is definately something severely rotten in the state of Denmark.

SCEN 17

/KUNG ERIK, KARIN FRILLA, JÖRAN PERSSON, HOVFOLK/
(På Calmare Slott)

KUNG ERIK

Anfallet. Storslaget.

Först fyrverk om natten. Röda regn och vita blänk.

Men innan dess. Vi fick inte plats. Arméen för väldigt.

JÖRAN PERSSON

Tog allenast tjugo ryttare ur var fana.

Så fick vi kasta lott om vilka sex fännikor där skulle gå främst att ta byte.

Och det var så förordnat att Gudmund Olsson samt

Anders Eriksson och deras fennicker

skulle storme till på norre sidan om staden.

Så på östre siden Lasse Wästgöte samt Peder Månsson.

KARIN FRILLA

Käre Konung. Han talar mig ihjäl.

KUNG ERIK

Det är viktigt. De fick ett väldigt byte, de första som gick in.

På södra sidan Peder Olsson och Långe Bengts fennicher.

Är du med? Tu, tu, tu.

Så i första arla morgonsolen stunden.

När fyrverket fått fatt i några av husen, så vek folk för att släcka.

Så Framåt!

Kongabönderna löp an, de blev afslagna där på norra sidan.

Fännikorna också, likadant på södra, de stod bara och klädde skott

Trots vi manade på Långe Bengt och dom.

JÖRAN PERSSON

Några tyskar och bönder var dock frimodiga på södra sidan.

Så till slut Gudmund Olsson tar resolut sig över graven, uppå vallen,
sticker med hillebarder genom pallissaden.

Knecktarna ser fälttecknet vaja däruppe och strömmar till.

KARIN FRILLA

Ni lever det igen. Konungen glittrar.

Och drunknar i detaljer.

KUNG ERIK

... därefter Lasse Wästgöte och...

Tja så intog de kyrkogården, folket rymde nedför backen, in på Torget.

Där blev så ett väldigt vådligt vådligt mord.

JÖRAN PERSSON

Från torget fanns ingen väg ut. Där stack och slogs alla.

KARIN FRILLA

Alla? Slog alla. Allihopa.

JÖRAN PERSSON

Alla soldater och varaktiga män där.

KARIN FRILLA

Men motstånd, nån som stod upp?

JÖRAN PERSSON

Det hade man föga omak med.

KUNG ERIK

Stack i hopen som vore de försagda vildsvin.

Hoffmann gömd i en källare. Sotig och dan. Ja...

KARIN FRILLA

Ingen som undkom? Som gjorde något?

JÖRAN PERSSON

Ohja flera flydde. Stingers fännikor , resterna och borgare slog plötsligt västerporten opp. Flydde mot Danmark.

KARIN FRILLA

Dom klarade sig? Flydde alltså.

KUNG ERIK

(Skakar på huvudet)

Vi hade ryttare på plats, som gått över älven norrut, där den är smal och strid.

Högg sexhundra ned av de flyende männen.

KARIN FRILLA

Männen? Vad med...

JÖRAN PERSSON

Kvinnor och barn på plats fångades in och drevs bort från staden jodå, hitåt drivs dom i detta nu, till Calmar.

KUNG ERIK

De ska paraderas genom Stockholm.

Sen kan vi sälja dom som slavar till ryssen.

Så vet dom vad som väntar. Den som trotsar.

SCEN 17

/AMMAN ANGELICA, JEANNEDÄKAN, MARIT, SOFIAN, HUMLEJÖNS,
KLUGE/

AMMAN ANGELICA

Först trängdes alla mot kyrkogården. När knektarna nådde fram så högg och stack dom. Rätt in i veka livet. Folk rändde i vildskap. Nerför Kyrkobacken, till Torget. Knektarna efter.

KLUGE

Och du?

AMMAN ANGELICA

Jag låg kvar. På Gudmund Skeppares loft, såg mer än ögonen vill veta av.

Från torget kom ingen ut.
Jag hörde skriken. Sen tog elden sig.
Då hördes bara den och så grisatjuten.

KLUGE

Jag satt i ölkällarn. Med åtta små barn, och förtäljde sagor om jättarna som slungade med sten.
Vågade mig ut bara för att se ödeläggelsen.
Hörde hur folk ropade och flydde till Kyrkan.
Sen kom de finska fännikornas hakkapelliter in.
När vi trodde undergången var över, då kom den med finnkackel.

AMMAN ANGELICA

De högg ner alla så snart de kom ut ur kyrkan. Sen trängde de in...

KLUGE

Jag måtte tillbaka till ungarna. Där satt vi sen i mörkret och fukten.
Fingrade försiktigt på Björnbär i skummet. Sagorna tog slut.

MARIT

Barnen vilkas, var är dom?

KLUGE

Det var flera: Mjölner Hennings däkör, Brygggar Hans har tre luar... så en kritvit stackare, Karin från Arkelstorp, kommit hit för två dar sen, fem år, hon stod och glodde på en hynda som gnydde sig till döds.
Henne tog jag med.
Jo, framåt kvällen, kom först Hennings Kona sen Hans Kona, hämtade barna.
Hon tackade. Och begav sig.

AMMAN ANGELICA

Hon har en syster i Bökevik. Hon ville dit. Sa det häromdan. Men priset var för högt, för att komma ut.

HUMLEJÖNS

Hur kom du ut?

KLUGE

Utanför källaren, låg en piss full tysk befallningmand från Joachim Meyers tyska ryttare.

Jag slog en käpp i huvet på han, drog in en i källaren och iklädde mig hans harnesk, hjälm, svärd och gick sedan stilla och vagglande ut över Söderport i skummet.

Sade: ” Wie ein Drittdorf. Wo sind die Frauen?”

Så grinade svenskarna och slog med armen.

Jag gick tills månen sken över vassruggarna nedom Ågården.

Tog rustningen av och gick vidare... tills jag hörde sjön.

Vågorna lät lugna.

Så sjönk jag ihop.

HUMLEJÖNS

Jag vaknade ihopsjunken.

Det brann, allt var skuggor och stank.

Knektar travade av och an.

Sen såg jag var jag låg, på Torgets södra sida. Instängd.

Jävulselden de slungade från Snäckebacken,

hade bränt ner Jon Tunnbindares Ågatehus.

Så jag såg Snäckebackens bergknalle rätt igenom spillrorna.

Det hände bara. Hela Jönsens kropp skrek väck. Väck härifrån - Om så i ån.
Jag vräkte undan Torkel, kutade genom sotvirket i Tunnbindarhuset, hoppade ut
på Ågatan och löpte mot ån.
Då brann det till över armen, skuldran.
Jag sprang, föll och, för första gången i livet, flängde mig rätt ner i ån.
Då måste hugget ha suttit i armen redan.
Så blev allt rött.

AMMAN ANGELICA

Hoff mann. Jag såg hur dom tog han. Jävlers han var tuff, men skraj.

LILLIS

Slog han igen?

KLUGE

Du förlamas av skräck. Jag har sett män smälta samman för mindre.

AMMAN ANGELICA

Alltså jag såg när dom visade opp han på torget. Så var det nära fläsknackade
fanstyg, elaka i syn, dom ville skära av han kuken, snöpa han för att visa för
kungen.

LILLIS

För Kung Erik?

AMMAN ANGELICA

Han är väl den ende som aldrig sett den.
De trodde Erik ville betala dom dukater, så sa nån tydligen nä, det vill han inte,
så sa dom vafan vi gör det ändå.

HUMLEJÖNS

Snöpte dom Hoffman? På torget!

AMMAN ANGELICA

Hosorna hade dom nere och skjortelen snittad, så bar stod han,

MARIT

Fortsätt.

AMMAN ANGELICA

Så dom skulle skära ändå.

Men han hade skitit ner sig.

Så kneckten, fick träck på kniven .

Han skar den ren i kinden på Hoffmanns dotter.

Då pissa han på sig. Så såg jag han aldrig mer.

LILLIS

Men han hann alltså pissa, en sista gång med den, innan, ja innan..

MARIT

Hoffmann, han kunde prata sig ur allting, lever han än, lär han tala sig fri.

AMMAN ANGELICA

Det kunde han i varje fall inte längre.

MARIT

Inte?

AMMAN ANGELICA

Han hade ingen tunga kvar.

LELLE ABRAHAM

Jag hörde Erik stekte den och åt den själv.

AMMAN ANGELICA

Nä, han serverade den till sin hund. Hörde jag.

MARIT

Du hörde och ni hörde. Det hörs så ofantligt mycket.

Se istället, se vad som sker framför dina ögon.

Ett mirakel.

Vi lever.

SCEN 18

/JÖRAN PERSSON, KARIN FRILLA, KUNG ERIK/

KARIN FRILLA

Min önskan är inte att höra mer. Svårt att låta bli. Så många mord...

JÖRAN PERSSON

När kropparna vältes ned i ån, rann den röd.

KARIN FRILLA

Fasansfullt.

JÖRAN PERSSON

Det blir värre.

KARIN FRILLA

Värre?

KUNG ERIK

Håll ann!

Ett sånt byte som här togs har aldrig tagits i Sverige, aldrig i Lifland.

Guld, silver, salt, vin , kläde, fetalier och öl.

Branden tog säden. Men stoort byte.

Så fick Rothnebys Kumpaner betala för sitt förräderi under Dackekrigen
i min salig Kunglig fader Göstavius den förstes tid.

Öde läggs nu Blekinge.

Ronneby är raderad.

Fars Knut kluven.

KARIN FRILLA

Värre. Vad värre Herr Jöran?

JÖRAN PERSSON

De finska fännikorna släpps in genom västerport.

De har inte lyckats storma.

När dom kommer är det mesta över. Trodde vi.

Överallt ligger kroppar, gott tu tusen man blev om halsen.

Förutan kvinnorna och barnen.

KARIN FRILLA

Va barnen, och kvinnorna?

KUNG ERIK

Dom slog finnarna ihjäl. De var amäktiga, helt utom sig galna.

JÖRAN PERSSON

Vi fick stopp på det. Det blev ogudligt.

KARIN FRILLA

Det räcker. Ni kom tillbaka.

Kriget rasar vidare.

Kanske Majestätet blev rädd.

Sån slakt må se förfärlig ut. Lukta rysligt.

KUNG ERIK

Du har rätt lilla kära frilla. Jag spydde.

Har aldrig sett något liknande.

JÖRAN PERSSON

Det blev lämpligare för Majestätet att återvända till Lyckå och så snarast hit.

KARIN FRILLA

Ja det tog bara två dar det.

KUNG ERIK

Jag ville dig.

Ville Icke död.

KARIN FRILLA

Liv. Vilja liv med mig.

KUNG ERIK

(Läser papper)

Jöran! Alla dessa order jag fick sänt under fälttåget. Det är ju en myriad.

Kläde till fälttecken. Kom vi åstad utan slikt.

Och att beslagta allt flytetyg i Calmar för att segla bruk till uppbyggnad av

Lyckå och opp-pusteliga blåsor.

KARIN FRILLA

Rex var väl i sitt lejonlika humör. Snar till tanke.

KUNG ERIK

Jöran! Varför stoppade ni inte mig.

JÖRAN PERSSON

Manicus Ers Majestät, manicus helas ikke så nimmt, i synnerhet inte hos

Majestäter.

KUNG ERIK

Det här är ju sinnessjukt.

Ingen hinner uppfylla denna lista. Inte ens om jag hota med halshuggning.

KARIN FRILLA

Samtidigt är ni på fälttåg! Som alla dessa order utställes.

JÖRAN PERSSON

Samtidigt marscherar vi härifrån Calmar, Lyckå, intar Ronneby och tillbaka.
Fälttåg! Tja sex dar varade det äventyret. Men order och kontraorder och, tja det
var fart på skrivarna.

KUNG ERIK

Vi kom tillbaka i grevens tid. Hade inte klarat hålla mig en dag till.
Men mot manicus har jag funnit mitt elixir.

JÖRAN PERSSON

Utmärkt, låt höra.

KUNG ERIK

Står här.

KARIN FRILLA

Jag.

KUNG ERIK

Förser sig Nordens Lejon med sköna frukter i vänster och höger tass.
Skänker frid i sinnet.

JÖRAN PERSSON

Just den slags frukter trodde jag hon den andra skänkte i överflöd. Blev hon av
förresten.

KUNG ERIK

Hon, nej, farligt överflöd, utan mothugg hindrar nie mani.

Ger bara bränsle.

KARIN FRILLA

Hon försvann med de Morney.

JÖRAN PERSSON

Ja han är väl stadd.

KARIN FRILLA

Tja, det var väl mer det franska.

KUNG ERIK

Jöran! Jag ska ha Cilla med till Stockholm. Utan henne går det galet.

JÖRAN PERSSON

Svårare saker har väl ordnats.

KUNG ERIK

En dag gifter jag mig med henne och skrattar åt när adelns damer skiter ner sig.

Dra åt helvete med den snörpta Elisabeth.

IinGLaaand!

Henne här ska jag ha.

<Hos mig på mitt slott där jag är Kung och bestämmer.

Ta mig fan.

JÖRAN PERSSON

Kanske du kunde göra din magi nu då, blifvande Drottning.

Kungens sinne drar åstad igen.

Gifta sig med en ofrälse.

Tack du min monark, om femhundra år kanske.

KARIN FRILLA

Kom Rexior, kom,...

JÖRAN PERSSON

Erotikretorik.

Håll den skild från politik.

KUNG ERIK

Det säger jag dig din fege fan att en dag gifter sig Kungen af Sverige med en flicka från torget med en bukett i hand hvis han så önskar i sitt eget land.

Sålunda önskar denne kung och varken du eller någon annan törs ställa sig däremellan.

Det kostar halsen.

Så kväser man.

Så spottar furstar.

Så spottar jag.

Försvinn

Svin.

SCEN 19

/HUMLEJÖNS, MARIT

HUMLEJÖNS

Att Anna är borta för alltid. Det begriper jag.

Men den natten. Gjorde hon det?

Yxade Vagt-Emil i skallen. Min Anna.

MARIT

När han skulle till, opp, på mig, blev hun vred.

Allt är blod skrek hon.

Och det blev det. Han sprack i halsen. Sprutade blodet över mig.

JEANNEDÄKAN

Men du gjorde det med honom, Mor. Gjorde du?

MARIT

Han hade väntat i tjugofem år.

Såna karlars krut, varar inga skjut.

Raskt och flinkt så blir det vått

Slikt krut Slakt krut.

JEANNEDÄKAN

Svara vanligt!

HUMLEJÖNS

Så har väl Marit alltid låtit.

JEANNEDÄKAN

Jag måste veta.

Prata redigt.

MARIT

Hur slapp du själv igenom?

JEANNEDÄKAN

Som du. Med hennes hjälp. (Pekar mellan bena)

HUMLEJÖNS

Gjorde du. Hur...

MARIT

Emma.

JEANNEDÄKAN

Jeanne d'Ärk.

Jeannedäkan gjorde som du sagt.

Ett rejält tag om, roten, vrid snabbt.

O husk de ska ha hosorna nere, väl trasslade.

Fällde en, fällde två, fällde sen tre.

AMMAN ANGELICA

På en gång! Hurdå?

JEANNEDÄKAN

(Visar)

En i var näve, så bit.

...Och upp med knäet.

Sen bara o kuta.

Funkade var gång.

Hokus Pokus Filioukus

Tack, för du lärde mig.

MARIT

Så har varit till nån hjälp i livet. Ja, sannerligen i Livet.

KLUGE

/kommer/

Den svenska armen har skövlat och bränt Sölwitzborg. Nu hugger de sig genom skärgården tillbaka igen.

AMMAN ANGELICA

Halsstarriga, hatiska, vi måste väck.

MARIT

Vi har ingen by, och öarna hotas, vart ska vi fly?

HUMLEJÖNS

Jag flyr ingenstans. Jag stannar här. Här är jag född.
Här har alla jag fryndas dött. Här lever...

KLUGE

...eller dör jag, med.

MARIT

Och jag också.

SOFIAN

Marit, må jag godt flykte.

MARIT

Du må godt flykte mitt barn och vet du vad?

SOFIAN

Vad?

MARIT

Jag tar med dig. Har jag mistat båd man och hem,
så ska jag syna för att du tar dig levans vidare i livet.

SOFIAN

Jag löp i ån, trodde mångatan skulle bära mig bort.
Månne den dra mej ned, som man sett hur folk virvlat bort.
Jag sjönk men svävade samtidigt.
I det gula, jag var i det röda och jag virvlade .
Där var blomster av blod i vattnet. Röda rökpustar av blod framför ögonen.
Sen vakna jag i Rönninge. Det var natt. Det brann i byn. Dom skrek.
Det var då Sven kom, och däruppe på berget där blev jag kvinna.
Och hela Ronneby brann och allt var slut.
Samtidigt som allt begyndte igen.
Vackert och ändå helt himmelskt sjukt bara.

JEANNEDÄKAN

Var är Abrham?

MARIT

Abraham är död

JEANNEDÄKAN

Vet far det?

MARIT

Nej, far vet inte det. Far vet intet längre.

HUMLEJÖNS

Du liknar dig själv.

Det blir som i gamla dagar igen.

MARIT

Det blir aldrig som i gamla dagar.

Det blir aldrig mer.

SOFIAN

En ny Abrham, en ny Lelle Abrham i Ronneby kommer växa härinne i Ronneby.

SCEN 20

KUNG ERIK

När du kommer till Stockholm.

Så sök dig till Gert Cantors krog på Västra långgatan nedanför Slottet.

KARIN FRILLA

Och vad ska jag bestyra där?

KUNG ERIK

Vänta på mig. Att jag kallar på dig. Sen kommer du att tas till slottet.

Frillan Karin.

Vad heter du mera?

KARIN FRILLA

Jag heter Karin...Karin Dacke.

KUNG ERIK

Dacke?!

KARIN FRILLA

Dacke.

KUNG ERIK

Omöjligt.

Salig Far lät dräpa alla Dackar. Jagade dom i åravis i Tyskland, Polen.

Dackarna är slut.

KARIN FRILLA

Männen ja.

KUNG ERIK

Och du är bevisligen kvinna. Från var?

KARIN FRILLA

Från hämndens land. Så startade fejden. Som jag fått höra sen vaggan.

Fogdarna som dräpte Gertton av misstag, måske hos Per i Hult.

Och Nils som skulle skrämmas, sköt pilarna genom fogdens hals.

Så skulle där dräpas.

Jag kommer från ett land av hämnd.

Min morfar var bror med Nils Dacke.

KUNG ERIK

Dacke.

Siste Dackelusens näste är väck.

Själv sitter jag i spindelns garn.

KARIN FRILLA

Nu kunde jag låta eggen här tränga in i halsen som man slaktar svin.

Se hur blodet löpte ut, liksom ån blev röd,

Dropp, dripp den kungliga tån blev röd.

KUNG ERIK

Karin. Jag menar allvar när jag säger vi gifter oss.

Inte bara för att drilla Jöran.

KARIN FRILLA

Men jag tänker inte köra eggen in i den kungliga halsen och sedan hackas i stycken av skarprättarens yxa. Jag ser en ände på hämnd.

KUNG ERIK

Den heter banalt nog kärlek som spirar.

KARIN FRILLA

Du lät halshugga din egen brors hofstat. Stegla dom.

Så bror kunde se från skeppet.

En sån karl kan behöva nån som törs bita tillbaks.

Nu lägger jag ned dolken.

KUNG ERIK

Och beger dig väck härifrån till Stockholm.
Under annat namn. Du byter tycks det efter behag.
Vet du vad min farmor hette, hon hette Cecilia.

KARIN FRILLA

Måndä, mer då?

KUNG ERIK

Månsdotter.
Cecilia Månsdotter hette hon.

Du får ta hennes namn Karin. Du låter Dackeriet ligga dött.
Du blir en Månsdotter.
Karin Månsdotter.

KARIN FRILLA

Jag klarar nog mitt under allehanda namn. Men kriget hur bär det sig?

KUNG ERIK

Kriget. Slut till jul. Jag ska tvinga isär Fredrik.
Inta Trondheim. Nu när ingen så betänker.
Särad bliver han spak. Fred - Erik!
Till Jul blir det stiltje. Flottan fryser.
Vi ses till Kyndelsmäss. På Slott.
Ett Stockholm i vinterskrud.
Med kandelabrar.

KARIN FRILLA

Med kandelabrar.

Mitt Majestät, kom med mig.

SLUT